

Літараатура і мастацтва

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНнікаў БССР

№ 27 (1664) Аўторак, 3 красавіка 1962 года Цана 4 кап.

Цэнтральнаму Камітэту Камуністычнай партыі Савецкага Саюза

АД ТРЭЦЬЯГА УСЕСАЮЗНАГА З'ЕЗДА
КАМПАЗІТАРАў СССР

Дэлегаты Трэцяга Усеаюзнага з'езда кампазітараў СССР ілююць гарачае прыняццё роднай Камуністычнай партыі Савецкага Саюза і яе лідэраў Цэнтральнаму Камітэту.

Мы, прадстаўнікі многаназальнага калектыву савецкіх кампазітараў і музыкантаў, сабраліся ў сталіцы нашай Радзімы для таго, каб падвесці вынікі творчай работы за апошнія гады, усебакова абмеркаваць надзвычайныя задачы, якія ставяць перад сабою нашы мастацтва.

Вялікае шчасце — жыць і працаваць у нашы дні, калі светлы заранак камунізму ўзняўся над неабсяжымі прастораў магутнай Савецкай дзяржавы, асветляючы шлях у будучыню. Мудрыя прадвызначэнні XXII з'езда Камуністычнай партыі натхняюць нас, як і ўсіх савецкіх людзей, на творчую працу, выклікаючы жаданне працаваць лепш, больш і больш плыня.

З глыбокай удзячнасцю ўспрынялі савецкія кампазітары і музыканты прыняццё ЦК КПСС Трэцяму Усеаюзнаму з'езду кампазітараў СССР, у якім дадзена высокая ацэнка дасягненняў савецкай музыкі і выказана упэўненасць у новых яе творчых поспехах. З'езд запэўніў Цэнтральны Камітэт, што савецкія музыканты апраўдаюць довер'е партыі і аддадуць усе свае сілы, здольнасці і веды будучыню музычнай культуры камунізму.

Мы заўсёды адчуваем клопаты партыі, якая вядзе нас па ланіцы шляху, падтрымлівае ўсё каштоўнае, прадэманструе і імгненна ўсё нашай творчасці. Савецкая музыка на працягу ўсёй сваёй гісторыі развівалася як арганічная частка сацыялістычнай культуры. Лепшыя творы савецкай музыкі атрымалі шчырокае прызнанне ў нашай краіне і за рубяжом, несуць ўсёму свету высокую і высокародную ідэю сацыялістычнага гуманізму.

Нас глыбока рэдуе і натхняе ўвага, якая надаецца мастацтву ў новай Праграме КПСС — Камуністычным маніфестам нашай эпохі. Мы ланым гаронавы абавязкі ўдзельнічаць у сваёй творчасці ў выхаванні новага чалавека камуністычнага грамадства, у фарміраванні яго ідэйных перакананняў, маральных і эстыстычных ідэалаў. Барэцца за перамогу новага чалавека.

вага, камуністычнага, ярае, прадэманструе ўсебаковае сацыялістычнае сучаснасці, гарачыя прашы савецкіх людзей складаюць галоўную задачу музычнай творчасці.

Па меры ўзмацнення ролі мастацтва ў жыцці будучыню камуністычнага грамадства ўзрастаюць і патрабаванні да яго. Толькі тое мастацтва варты нашага часу, якое здольна па-сапраўднаму хваляваць, захапляць чалавека, узбагаціць яго духоўны свет, прынесці высокае эстыстычнае задавальненне. Змагаючыся за ідэйную чысціню, мастацкую дасканаласць савецкай музыкі, мы будзем непрымырлівымі да любых праяўў машынальнай безгустоўнасці, раманістычна, фармалістычнага псеўдаватарства. Мы бачым сваю задачу ў тым, каб і далей умацоўваць сувязь з жыццём народа, развіваць наш мастацтва сацыялістычнага развіцця на аснове камуністычнай ідэйнасці і народнасці.

На шляху да камунізму ўмацоўваецца дружбы народаў Савецкага Саюза, усё больш збліжаюцца і ўзаемаўзбагаджаюцца музычны культуры сацыялістычных нацый. Абавязкі савецкіх кампазітараў і музыкантаў — усмярсна развіццё і падтрымліваць новыя традыцыі ў музыцы народаў нашай краіны, народнага агульнага для ўсіх нацыянальных культур сацыялістычным мастацтвам.

Важнейшым абавязкам Саюза кампазітараў з'яўляецца актыўны ўдзел у арганізацыйнай і творчай рабоце эстыстычнага выхавання народа. Кожны кампазітар і музыкант павінен унесці сваю долю ў гэтую вялікую і высокародную справу.

Стварэнне вялікага ўсенароднага мастацтва камунізму, прасцягнутага глыбокай ідэйнасцю, аптымізмам і жыццёвай радасцю — такая тая будучыня, да якой мы імем ідзем, да якой будучы аддадзены ўсе творчыя сілы нашай інтэлігенцыі.

Мы запэўніваем Цэнтральны Камітэт партыі ў тым, што будзем і надалей імгненна працаваць на выхаванне нашай Радзімы і на вялікага народа — будучы камунізм.

Слава Камуністычнай партыі Савецкага Саюза!
Слава яе лідэраў Цэнтральнаму Камітэту!

У Вялікім Крамлёўскім

31 сакавіка ў Вялікім Крамлёўскім палацы адбылося заключнае пасяджэнне Трэцяга Усеаюзнага з'езда кампазітараў.

На працягу шасці дзён дэлегаты з'езда абмеркавалі даклад першага сакратара праўлення Саюза кампазітараў СССР П. І. Браўншчыка «Да музычнай культуры камунізму», даклад цэнтральнай развіццёвай камісіі.

Удзельнікі з'езда з вялікім натхненнем прынялі пісьмо Цэнтральнаму Камітэту Камуністычнай партыі Савецкага Саюза.

З заключнай прамовай на з'ездзе выступіў сакратар праўлення Саюза кампазітараў СССР Д. Б. Кабалеўскі. Ён каротка падаў вынікі работ, гаворыў аб нацяжычым значэнні для дэлегацый творчасці прыняцця ЦК КПСС, пажаданні новых поспехаў савецкай музыкі.

Ад імя дэлегатаў з'езда Д. Б. Кабалеўскі запэўніў ЦК КПСС, што кампазітары аддадуць усе свае сілы служэнню народу, які будзе камунізм.

На з'ездзе былі выбраны новы састаў праўлення і цэнтральнай развіццёвай камісіі Саюза кампазітараў СССР.

У гонар заканчэння з'езда ў Георгіўскай зале Вялікага Крамлёўскага палаца прадзіўм з'езда наладзіў прыем. Натхненны прыёмам ЦК КПСС, звернутым да з'езда, кампазітары, музыканты, музыканты, заручыўшыся гасці з'езда гарача віталі прыйшоўшых да іх таварышаў П. І. Браўншчыка, Ф. Р. Казілова, А. М. Касцяна, О. В. Кукушкіна, А. І. Мікаеў, Д. С. Паліскага, М. А. Суслава, М. С. Хрушчоў, П. Н. Дзямічана, Л. Ф. Ільчыча, Б. Н. Панамарова.

Да прысутных з кароткай прамовай звернуўся Ц. Храніўскі. Ён гаворыць, што III Усеаюзна з'езд кампазітараў прадэманструваў новыя вынікі поспехаў у развіццё савецкай музычнай творчасці. Гэтыя поспехі звязаны з тымі клопатамі і той увагай, якія праўляюць аб нас пастаянна Камуністычная партыя і Савецкі ўрад. У адказ на гэтыя клопаты і сардэчную увагу мы будзем пастаянна павялічваць дасягненні нашага мастацтва, з гонарам выконваць тую задачу, якая паставіла перад намі партыя.

Здравіцы ў гонар Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, у гонар Савецкага ўрада, у гонар лідэраў Цэнтральнага Камітэта прысутныя сустракаюць бурнымі апладысмантамі.

На прыем выступілі ад кампазітараў Расійскай Федэрацыі — Д. Шапакіў, ад кампазітараў Украіны, Беларусі і Малдавіі — К. Дзюнькоў, ад кампазітараў Азербайджана, Арменіі і Грузіі — А. Мачаварыян, ад кампазітараў рэспублікі Сярэдняй Азіі і Казахстана — К. Кузьм'яраў, ад кампазітараў Латвіі, Літвы і Эстоніі — Э. Балыс, ад кампазітараў Аўтаномных рэспублік Расійскай Федэрацыі — Н. Жыгаль, кампазітары В. Салаўёў-Скадзі, Ю. Шапарын.

Яны абвясцілі тосты за росквіт нашай Радзімы, за непарушную дружбу народаў Савецкага Саюза, за мір і дружбу паміж народамі нашай планеты, за вялікае шчасце і шчырае сяброўства савецкага мастацтва, за вялікі рускі народ, за ўсе народы савецкай зямлі.

Дружалюбныя тосты з пажаданням новых поспехаў савецкім кампазітарам абвясцілі заручыўшыся гасці з'езда: Ж. Леон (Францыя), Х. Луцін (Кітай), Д. Мейтра (Індыя), З. Ванча (Румынія), Н. Нотавіч (ГДР), К. Фарыняс (Куба), С. Слядзініч (Польша), Т. Шары (Венгрыя), Ф. Куцэў (Балгарыя), С. Гончым-Сумла (Манголія), М. Букдрагавіч (Югаславія), Р. Дэфэс (Бельгія), До Нгуан (В'етнам), М. Махія (Японія), Г. Тылэ (Фінляндія).

Гарачымі апладысмантамі прысутныя сустраклі выступленне М. С. Хрушчоў.

М. С. Хрушчоў павіншаваў савецкіх кампазітараў з поспехамі ў іх творчасці, ён гаворыў аб той радасці, якую прыносіць музыка ўсім людзям, адначасна вялікую ролю музыкі ў будучыню камунізму. М. С. Хрушчоў абавязаў тост за новыя дасягненні савецкай музычнай творчасці, за тое, каб музыка яшчэ лепш служыла народу, каб яна дапамагла жыццю і працы.

Кожная сустрачка кіраўнікоў Камуністычнай партыі і Савецкага ўрада з прадстаўнікамі мастацкай інтэлігенцыі выліваецца ў незабыўнае свята.

Такім святкам стаў і прыем у гонар Усеаюзнага з'езда кампазітараў. Ён яшчэ раз прадэманструваў, што савецкае мастацтва карыстаецца гарачай любоўю і падтрымкай народа, Камуністычнай партыі, яе Цэнтральнага Камітэта.

Мастацкая інтэлігенцыя імкнецца зрабіць усё, каб апраўдальна высокае довер'е партыі, агульнае ўсім сілам дапамагла, а ў камуністычным выхаванні працоўных, у будучыню камунізму.

МОВА МУЗЫКІ — МОВА МІРУ

АДКРЫЦЬЕ ІІ МІЖНАРОДНАГО
КОНКУРСА ІМЯ
П. І. ЧАЙКОўскага

Вельмі шчырую, глыбока чалавечую музыку П. І. Чайкоўскага любіць мільёны людзей па ўсім свеце. Адраснае гэтае любіць і наш народ, захапляючыся гэтым кампазітарам з'яўляецца ўрачыстае адкрыццё Другога Міжнароднага конкурсу піяністаў, скрыпачоў, віялячальнікаў, які носіць імя выдатнага музыканта. Шэсць тысяч аматараў музыкі прыйшлі ў Красавіка ў Крамлёўскі Палац з'езда, каб разам з маладымі ўдзельнікамі конкурсу, сусветна вядомымі музыкантамі — членамі журы — раздзяліць радасць гэтага чудаўнага свята мастацтва.

На ўрачыстым цырымоні адкрыцця Другога Міжнароднага конкурсу прысутнічалі таварышы Ф. Р. Казілов, А. М. Касцяна, А. І. Мікаеў, Д. С. Паліскага, М. С. Хрушчоў, В. В. Грышынін, П. Н. Дзямічанаў, Л. Ф. Ільчыч, В. І. Панамароў, А. Н. Шапарын.

Адкрыццё ўрачыстае сход і вітаючы ўдзельнікаў і гасцей конкурсу, міністр культуры СССР К. А. Фурава гаворыць:

— Мы вельмі рады гэтай сустрацы, яе высокароднае прычыне, мы з нецярпеннем чакалі яе і старанна рыхтаваліся да яе.

Наша сённяшняя ўрачыстае пасяджэнне, як і ўвесь конкурс, асвечана імем Патрыіа Чайкоўскага. Нашы думкі зноў звернуты да гэтага геналяна рускага музыканта. Мы думаем аб прыгажосці і велічы яго мастацтва, поўнага любі да жыцця, да людзей. Стварэння ім творы найвышэйшай глыбокай і чужойна, што кожнае новае пакаленне знаходзіць у іх свой сэнс і сваю прыгажосць. Мастак-гуманіст, верны прынцыпам рэалізму і народнасці, Чайкоўскі сцяраджаў сваім мастацтвам веліч чалавечага духу, веру ў жыццё, у дабро і прыгажосць. Якую б глян творчасці Чайкоўскага мы ні разглядалі, кампазітар заўсёды паўстае жывым, сучасным.

Больш месца працягнуцца ў Маскву музычны форум маладых музыкантаў з розных краін. На гэтым жа ў свеце гучыць чароўны гук музыкі, які ўсталяваўся ў радасць жыцця на зямлі, так чужою ўважана ў агульнае сімфонію барацьбы за мір, шчасце і дружбу паміж народамі!

Слова атрымлівае старшыня арганізацыйнага камітэта конкурсу імя Чайкоўскага кампазітар Д. Д. Шапакіў.

Як музыкант я шчаслівы, як савецкі грамадзянін я ганаруся тым, што мая краіна склікала і сардэчна прымае ў сталіцы такі прадстаўнічы і лаважны сход музыкантаў, гаворыць ён. Як чалавек свайго часу і радуюся таму, што конкурс імя Чайкоўскага даў нам сваім і накіраванасцю сцяраджае высокароднае ідэалы, бліжэй і бліжэй прагрэсіўнаму чалавечтву.

Мы павінны заўсёды памятаць не толькі аб эстыстычным, але і грамадскім значэнні музыкі. Я хачу сказаць гэта імёна сёння як пажаданне маладым талентам музыкантам, якія выходзяць на дарогу вялікага мастацтва.

Я жадаю вялікага творчага поспеху кожнаму ўдзельніку конкурсу — закончыць сваю прамоўу Д. Шапакіў.

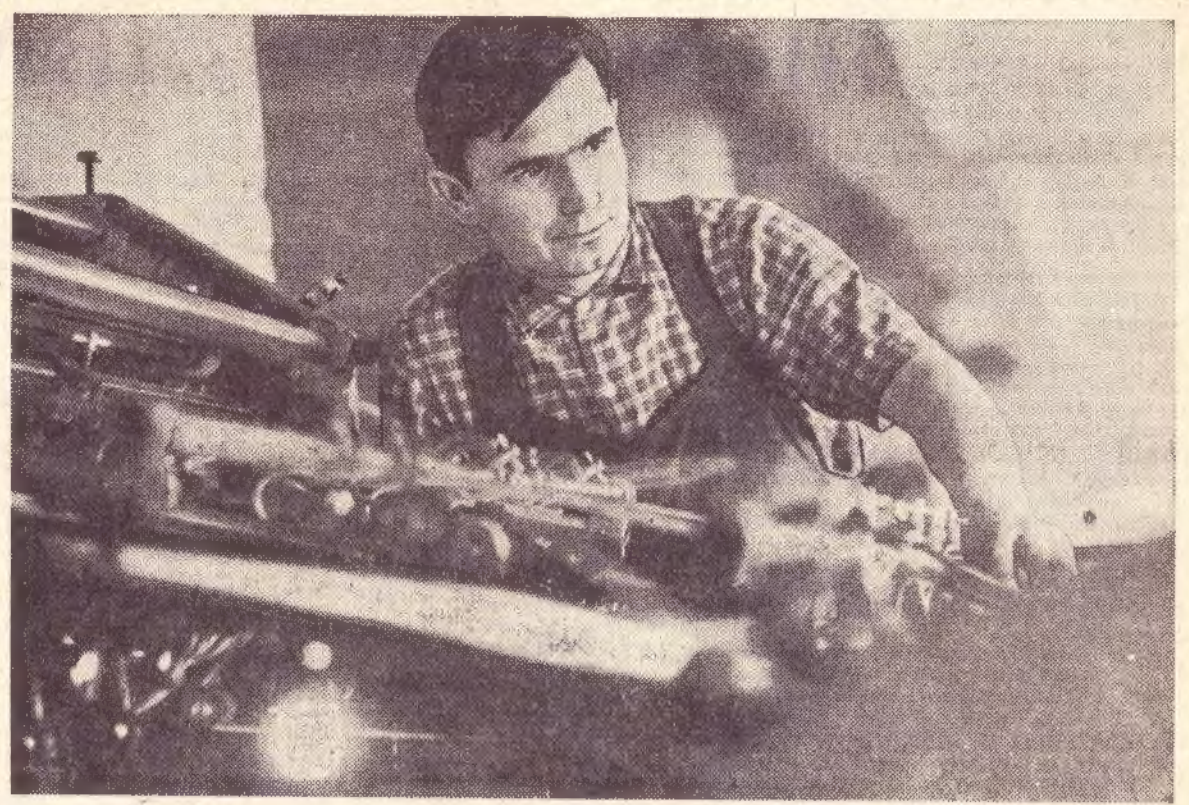
Сардэчным сустраклі прысутныя ўдзельнікі членаў журы конкурсу прадэсара Парыжскага кансерваторыі Марыса Марашаля і вялікага рускага дырыжора Дзіржа Дзіржаўскага.

У зале гучаць, цёплым ланым прыняццё маладым удзельнікам конкурсу. Іх прыслаў лаўрат ІІ Міжнароднага конкурсу імя П. І. Чайкоўскага Ван Клібера, тэлеграму якога зачытаў член журы кампазітар В. Власаў.

ІІ Міжнародны конкурс імя П. І. Чайкоўскага адкрыты! Прысутным быў паказан балет Чайкоўскага «Лебядзінае возера».

Узнагароджанне артыста

Нероднага артыста СССР П. С. Малчанова добра ведаюць аматары тэатра нашай рэспублікі. Вобразы, створаныя артыстам, надойдуць запамінаюцца глядачам. У сувязі з шасцідзесяцігоддзем з дня нараджэння і за заслугі ў развіццё савецкага тэатральнага мастацтва Указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР П. С. Малчанова ўзнагароджаны ганаровай граматай Вярхоўнага Савета Беларускай ССР.

У кніжцы не знойдзеш прозвішча чалавека, які не друкаваў. А шкада. Колькі чытачоў і аўтараў скажэл б шырокае дзякую друкару Мінскага паліграфічнага камбіната імя Якуба Коласа Іаану Міняўскаму за яго чужую работу.

НА ПЯРЭДНІ РУБЕЖІ!

АГУЛЬНЫЯ СХОД
КІНАРАБОТНІКАў
БЕЛАРУСІ

Якія задачы ставяць перад беларускімі кінематэграфістамі ў святле праграмы камуністычнага будаўніцтва ў нашай краіне, што неабходна зрабіць для таго, каб палепшыць выпуск новых кінафільмаў у рэспубліцы?

Аб гэтым ішла прыняццёва размова на агульным сходзе кінарабятнікаў Савецкай Беларусі. З дакладам «XXII з'езд КПСС і задачы далейшага развіцця беларускага савецкага кінамастацтва» выступіў старшыня арганізацыйнага камітэта рэспублікі БССР, народны артыст рэспублікі У. Корні-Саблін.

Кінамастацтва закляніа быць, — гаворыць дакладчык, — крыніцай радасці і глыбокага натхнення для мільёнаў савецкіх людзей — будучыню камунізму, яно павінна духоўна ўзбагачаць і выходзіць чалавека.

За апошнія гады савецкай кінематэграфіі дагэтуша значны поспех. Многія яе творы атрымалі прызнанне савецкага народа, які адзначаны высокімі ўзнагародамі па міжнародных кінафестывалях.

Што ж стварыў за апошні час беларускі кінематэграфіст? Лёгася на студыі «Беларусьфільм» у асноўным сламі маладых рэжысёраў быў пастаўлен фільм «Алаваднікі пра юнацтва», які з поспехам дэманстраваўся на экране. Малады рэжысёр В. Винаградцаў надала ані на сучасным матэрыяле фільм «Дзень, калі спаўняецца трыццаць год». Рэжысёр Л. Голуб заканчвае работу над фільмам «Вуліца маладошча сына».

Разам з тым, гаворыць дакладчык, у рабоце студыі «Беларусьфільм» у 1961 годзе былі прыкры памылкі і нават зрыў. Да іх у першую чаргу трэба аднесці нядаўна пастаўлены фільм «Націхалі Макара Маркаўца». Усё хвалюе тая нядаўна, бо гэты твор прысвечаны жыццю рабочых Мінскага аўтазавода. Вянатым у правале фільма, побач з аўтарам сцэнарыя М. Гарульскім і рэжысёрам П. Васілеўскім, У. Корні-Саблін лічыць таксама і тое, як было мастацка кіраўніцтва студыі.

Студыя «Беларусьфільм» не мае цвёрдага і ідэйна накіраванага тэматычнага плана. Не вырашана сцэнарная праблема. Адчуваецца недахоп вопытных рэжысёраў.

Вялікую ўвагу дакладчык удзеляў узятаму на IV пленуме арганізацыйнага Саюза работнікаў кінематэграфіі СССР пытанню пра аднаўленне творчага працы ад вытворчасці. Нельга мірыцца, сцяраджае ён, з такім становішчам, калі напісанне літаратурнага і рэжысёрскага сцэнарыяў абулоўвалася торнімамі выканання вытворчага плана кінастудыі.

У накіраванні студыі «Беларусьфільм», гаворыць далей У. Корні-Саблін, у апошні час удзельнічаюць маладыя творчыя работнікі — рэжысёры, аператары, мастацы. З іх створана маладзёжнае аб'яднанне. Прыток маладых творчых сіл дае падставу спадзявацца, што студыя здолее рашуца палепшыць сваю работу.

На даклад разгледзены і рашэнні саўрацчых, жыццё абсцэ думкамі. На-пярэйшаму ўсё хвалюе сцэнарная праблема. І гэта не выпадкова, бо ад якасці сцэнарыяў, ад самой кінадраматургіі перш за ўсё залежыць якасць, а значыць, і поспех новых фільмаў. Як жа абстаць справы са сцэнарыямі на студыі «Беларусьфільм»? Пра гэта гаварыў нааачнік сцэнарнага аддзела пісьменнік М. Лужанін.

— Толькі за апошнія шэсць месяцаў, — сказаў ён, — мы заклічылі восем умоў з аўтарамі. На дадстае гэтых умоў ужо чатыры сцэнарыі атрымалі сваё вытворчае жыццё.

Павінен сказаць, запэўняе М. Лужанін, што ў сучасны момант студыя забяспечана ў дастатковай колькасці літаратурным матэрыялам. Чакаем яшчэ цэлы рад новых сцэнарыяў. Але праца над сцэнарыямі патрабуе пастаянных кантактаў з рэжысёрамі. Няхай сцэнарыі будуць і вельмі добрыя, але калі няма сапраўднага мастака-рэжысёра, дык усё намаганні зрабіць высокаацэнка фільм будучы марным. У нас не хале кінарэжысёраў і з гэтай прычыны многія сцэнарыі ўсё яшчэ нематчыма запусціць у вытворчасць.

Варта падумаць і пра тое, гаворыць далей прамоўца, каб

шыць сваю дзейнасць. Трэба толькі ўважліва і клопатліва дамагацца маладым кадрам і ўмела спалучаць іх работу з вопытам майстроў старэйшага пакалення.

Затым дакладчык прааналізаваў справы на студыі навукова-папулярных і хранікальна-дакументальных фільмаў. Гэтая студыя выпусціла летась нямаля твораў, у якіх паказана і наша гісторыя і наш сучаснік — стварэнні камуністычнага грамадства. Сярод іх «Цытадэль славы», «Яны ідуць першымі», «Дачка партыі», «Маладыя кукурузаводы», «Надрат Крапіва», «Песні Дніны» і інш. Шмат чаго ў гэтых фільмах свосаабавіла па задуме і вырашчана, але ёсць многа і спрачана.

На студыі мелі месца і сур'ёзныя недахопы. Паглядзеўшы наўдату паўнаметражна шырокаэкранна карціна «Песні роднага краю», забавананы і не выпущаны на экраны кінафелетон «У палоне рэчаў». Хроніка не заўсёды бывае аператыўнай.

Далей дакладчык спыніўся на дэяснячым арбёро Саюза кінематэграфістаў БССР. Пярэйшчы рад карысных мерпрыемстваў, якія ажыццяўляла арбёро, У. Корні-Саблін зрабіў самакрытычны вывад, што ўвогуле саюз лане не стаў цэнтрам творчай думкі, не здолеў узначаліць прыпычовую і актыўную барацьбу за вырашэнне асноўных пытанняў кінамастацтва.

У заключэнне дакладчык заклікаў работнікаў беларускай кінематэграфіі адлюстроўваць у сваіх творах вялікі падвёгі нашых сучаснікаў, ствараць фільмы, якія б дапамагалі выхаванню працоўных у духу аднаснасці ідэям марксізма-ленінізма.

На даклад разгледзены і рашэнні саўрацчых, жыццё абсцэ думкамі. На-пярэйшаму ўсё хвалюе сцэнарная праблема. І гэта не выпадкова, бо ад якасці сцэнарыяў, ад самой кінадраматургіі перш за ўсё залежыць якасць, а значыць, і поспех новых фільмаў. Як жа абстаць справы са сцэнарыямі на студыі «Беларусьфільм»? Пра гэта гаварыў нааачнік сцэнарнага аддзела пісьменнік М. Лужанін.

— Толькі за апошнія шэсць месяцаў, — сказаў ён, — мы заклічылі восем умоў з аўтарамі. На дадстае гэтых умоў ужо чатыры сцэнарыі атрымалі сваё вытворчае жыццё.

Павінен сказаць, запэўняе М. Лужанін, што ў сучасны момант студыя забяспечана ў дастатковай колькасці літаратурным матэрыялам. Чакаем яшчэ цэлы рад новых сцэнарыяў. Але праца над сцэнарыямі патрабуе пастаянных кантактаў з рэжысёрамі. Няхай сцэнарыі будуць і вельмі добрыя, але калі няма сапраўднага мастака-рэжысёра, дык усё намаганні зрабіць высокаацэнка фільм будучы марным. У нас не хале кінарэжысёраў і з гэтай прычыны многія сцэнарыі ўсё яшчэ нематчыма запусціць у вытворчасць.

Варта падумаць і пра тое, гаворыць далей прамоўца, каб

шыць сваю дзейнасць. Трэба толькі ўважліва і клопатліва дамагацца маладым кадрам і ўмела спалучаць іх работу з вопытам майстроў старэйшага пакалення.

Затым дакладчык прааналізаваў справы на студыі навукова-папулярных і хранікальна-дакументальных фільмаў. Гэтая студыя выпусціла летась нямаля твораў, у якіх паказана і наша гісторыя і наш сучаснік — стварэнні камуністычнага грамадства. Сярод іх «Цытадэль славы», «Яны ідуць першымі», «Дачка партыі», «Маладыя кукурузаводы», «Надрат Крапіва», «Песні Дніны» і інш. Шмат чаго ў гэтых фільмах свосаабавіла па задуме і вырашчана, але ёсць многа і спрачана.

На студыі мелі месца і сур'ёзныя недахопы. Паглядзеўшы наўдату паўнаметражна шырокаэкранна карціна «Песні роднага краю», забавананы і не выпущаны на экраны кінафелетон «У палоне рэчаў». Хроніка не заўсёды бывае аператыўнай.

Далей дакладчык спыніўся на дэяснячым арбёро Саюза кінематэграфістаў БССР. Пярэйшчы рад карысных мерпрыемстваў, якія ажыццяўляла арбёро, У. Корні-Саблін зрабіў самакрытычны вывад, што ўвогуле саюз лане не стаў цэнтрам творчай думкі, не здолеў узначаліць прыпычовую і актыўную барацьбу за вырашэнне асноўных пытанняў кінамастацтва.

У заключэнне дакладчык заклікаў работнікаў беларускай кінематэграфіі адлюстроўваць у сваіх творах вялікі падвёгі нашых сучаснікаў, ствараць фільмы, якія б дапамагалі выхаванню працоўных у духу аднаснасці ідэям марксізма-ленінізма.

На даклад разгледзены і рашэнні саўрацчых, жыццё абсцэ думкамі. На-пярэйшаму ўсё хвалюе сцэнарная праблема. І гэта не выпадкова, бо ад якасці сцэнарыяў, ад самой кінадраматургіі перш за ўсё залежыць якасць, а значыць, і поспех новых фільмаў. Як жа абстаць справы са сцэнарыямі на студыі «Беларусьфільм»? Пра гэта гаварыў нааачнік сцэнарнага аддзела пісьменнік М. Лужанін.

— Толькі за апошнія шэсць месяцаў, — сказаў ён, — мы заклічылі восем умоў з аўтарамі. На дадстае гэтых умоў ужо чатыры сцэнарыі атрымалі сваё вытворчае жыццё.

Павінен сказаць, запэўняе М. Лужанін, што ў сучасны момант студыя забяспечана ў дастатковай колькасці літаратурным матэрыялам. Чакаем яшчэ цэлы рад новых сцэнарыяў. Але праца над сцэнарыямі патрабуе пастаянных кантактаў з рэжысёрамі. Няхай сцэнарыі будуць і вельмі добрыя, але калі няма сапраўднага мастака-рэжысёра, дык усё намаганні зрабіць высокаацэнка фільм будучы марным. У нас не хале кінарэжыс

Працягваем размову аб тэатральным мастацтве. Аб тым, што пера- шкаджае творчаму росту маладых артыстаў, гаворыць у сваім арты- куле М. Казінін (Магілёўскі тэатр). Журна- ліст А. Гарэлін (Бабруйск) узнімае пытанні абслугоўвання славяна гледача.

Наступнае слова — народнай артыстыцы СССР Л. Александровскай.

Я ўжываю сабе гаворку пра тэатральнае мастацтва, што ідзе на старонках газеты «Лі- тэратура і мастацтва». Пешуі найлепшых шляхоў стварэння на сцэне яркіх і пераканаў- чых вобразаў людзей асабліва цікавае нас, акцёраў. Бо менавіта мы даносім да гледача ідэіны і мастацкі змест п'есы, нас бачыць гля- дач на сцэне, мы сваёй іграй прымушваем яго хвалявацца, абурэцца, перажываць, захапляць- ся, спрачацца, думаць...

А бывае — паглядзеў гледач раўнадушным і абыхваўся.

Калі такое здарэцца, значыць штосьці намі недароблена, недагледжана, недашліфавана, значыць мы дэсць сфальшывілі, дапусцілі творчыя бракі.

Гэтае цяжкае і прыкрае пачуццё наўпаван- сяўшасці збольша добра знаёмае акцёрам і старошэра, і маладошэра пачатковым.

Я — малады акцёр: у тэатры працую пяты год. Мае сябры па калектыву — Т. Панасюк, Э. Копычэв, Г. Кузнецкі, М. Беражкоў, М. Мацюшэвіч, І. Похліл, Л. Закаўскі, А. Горленка і іншыя ў тым жа менш — па да- тры сезоны. Безумоўна ў нас узнікае шэраг пытанняў, якія глыбока хваляюць нас. Гэтыя хваляванні і хваляцца падзяляцца з чытацкай газетай.

Мінуў той час, калі малады акцёр, стаўшы членам тэатральнага калектыву, гадамі чкаў ролю. Малады член тэатра даводзіцца каар- дытаваць зусім не адарэзанае.

У сваім артыкуле, надрукаваным у газеце, народны артыст СССР І. Сяргейчык прыводзіць прыклад, калі аднаму з маладых акцёраў Тэатра імя Я. Коласа пашанцавала сыграць за два сезоны аж шаснаццаць роляў. Прызнаю- сь, калі я чытаў адпаведнае месца артыкула, мне дужа здзіўляла гэтае слова — пашанца- вала, напісанае рукой вопытнага, сталага май- стра нашай сцэны. Мы надвычай добра ве- дзем, што азначае гэтае пашанцавала. Тут мы хутчэй пагодзімся з думкай артыста Гома- лоска абласнога драматычнага тэатра Р. Су- рава, які пісаў, што «напэўна праца ніколі не прыводзіць да гарманічнага развіцця арга- нізма». А што шаснаццаць роляў за два сезоны праца яўна непаўнацэнная, І. Сяргейчык, напэўна вядома лепш, чым нам.

Гэта зусім не значыць, што я і мае сябры шукаем на сцэне лёгкае хлеба. Але ўсё ж тэкая колькасць роляў — немаральнае з'ява.

Мне ўспамінаюцца гады вучобы ў Мінскім тэатральна-мастацкім інстытуце. Часта гэты непемінік вылікае адчування горчкі. Як не- падобна тое, што было ў сценах інстытута з тым, што сустракае выпускнік у сценах тэат- ра!

У інстытуце — прыгожыя, узнёслыя і пра- выльныя словы аб мастацтве, аб высокім прызначэнні акцёра, аб яго цяжкай, складанай, але зато выкараднай і пачэснай працы. Дыпламы спектаклі рыхтуюцца паўгода, а ча- сом і цэлы год.

І вось выпускнік інстытута прыходзіць у тэатр, прыходзіць з самымі лепшымі намерамі — служыць вялікай справе мастацтва. Ма- ладому акцёру даюць ролю, якую трэба па- дрыхтаваць за... адзін-два месяцы! А тут яшчэ падкінуць адзін-два ўводны і ад самых лепшых намераў не застаецца і следу. Калі ж акцёр пачне спыскацца на тое, што ў інстытуце, маўляў, гэтаму не вучылі, яму за-

Добрая кніга трапіла да- чытаць у Мазырскай вышэйшай- лій фабрыцы Тамара Кудэвай і Міне Дзевараўна. Значыць, чытаць яе будзе ўсё брыга- да. Бо брыгада ж у іх — ка- муністычная!

Фота А. САСІНОВСКАГА.

Надзея Філіпавіч

Дзіцячыя бібліятэкі сталіся рыхтуюцца да 40-годдзя піянер- ськай арганізацыі імя У. І. Леніна. Культдэпартамент камітэту рал- шавых мерапрыемстваў, сярэд- няе агляды літаратуры, гу- таркі, сустрачкі з пісьменнікамі, старымі балшыкамі.

Савецкі райком камсамола і дзіцячая бібліятэка № 2 у гарад- ськіх кінатэатрах «Зорка», «Мір» і «Вікторія» арганізавалі правя- дзенне кінатэатральнага тэатра- раўнішчаў разнастайнага — «Бяры з камуністаў прыклад», «Камса- моду — старэйшаму брату піянер- скае прывітанне», «Вобразы па- няраў-герояў у творах беларускіх пісьменнікаў» і іншыя. Затым бу- дучы дэманстраваць фільмы.

У гадах у рабочых і інжы- нераў завода «Гомсельмаш» вы- казвалі брацкія артысты. У за- водскім Палацы культуры яны на- ляжалі эстрадным канцэрт «Вас- лёў веча». Перад камуністаў на- мікамі выступілі П. Святлоў і С. Грыгарыя (гумар, музычныя фелетоны, пароды), выканаўшы рускіх народных і жартоўных пе- сень Г. Рабавана, артыста А. Бар- мінаў (балаліка), А. Сфаля і І. Міхайлаў (характарыяны жар- тоўныя танцы) і іншыя.

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

2 з красавіка 1962 года

ЯК У ЗАЧАРАВАНЫМ КОЛЕ

яўляюцца: «Пакіньце філасофстваваць! Трэба ўжываць фінансавыя планы!»

І калі вопытны акцёр за паўтара месяца яшчэ сёва-тое можа зрабіць, хача і толькі ма- чымае, не кажучы ўжо аб тым, каб поўна- цэна знай. І сабе ў ролю, дык малады, як пра- віла, глыбейца і не робіць навят таго, што можна было б. І так на працягу першага се- зона, потым другога, трэцяга і г. д. Даводзі- ца адроз, у самым пачатку творчага шляху, іграць дзяццільныя, а ў часе гастролі і ўсе трыццаць спектакляў у месяц. Асабліва цяжка становіцца ў абласных тэатрах, дзе папоса спектакляў — выхныя. Вось і ўзяцца сабе рабочы дзень акцёра. Далёка пасля поў- начы вяртацца ён з дарогі, у 11 раіцы спа- шывае на рэзельцы, а ў 4—5 гадзін веча- ра зноў збіраецца куды-небудзь ехаць. Не застаюцца часу нават для работы над ролямі. А калі ж працаваць над сабой, калі ж вы- вуцаць жыццё і людзей, чытаць кнігі, наведаць кіно і канцэрты?

Многія з маладых акцёраў, у прыватнасці, некаторыя з маіх сяброў, не маюць спецыяль- ной сцэнічнай адукацыі. У абласных тэатрах гэта з'ява не рэдка. Ім асабліва патрэбна сістэматычная праца над сабой, павышэнне спецыяльных ведаў. У нашым тэатры ў пача- тку сезона былі намеры вучыць моладзь. Бы- лі нават складзеныя неабліжаныя планы заняткаў па сцэнічнаму майстарству, выразаюцца мовы і г. д. Ёсць у нашым калектыве і людзі, якія б маглі многае перадаць моладзі. План, паўта- раем, быў неабліжаны, але ён застаўся толькі на паперы. То неадпаведна ўсё, то выклік на тэатральную рэзельцыю, потым надвычайна хуткая падрыхтоўка да зямных канікулаў школь- нікаў спектакляў-казі «Вялікі царынік», у якім пераважна была зямная моладзь, — і ніводных заняткаў так і не адбылося.

Хутчэй занадта спектакль — інакш па- гражэе невыкананне фінансавых планаў! Да чо- го звычайна прыводзіць такая практыка? Ак- цёры падрыхтаваць ролю. Спектакль карыста- ца паспеха — гэта значыць, прыносіць поў- ныя зборы. І тады пачынаецца бяздумная па- гоня за «капейкай». Спектакль ідзе амаль кожны дзень, месяц, другі, трэці, накітавал таго, як круціцца зайграная пласцінка, — ідзе

да таго часу, пакуль не перастае збіраць поў- ную залу. Да 44 гадовыя Вялікая Кастрычні- ка намі быў падрыхтаваны спектакль «Сер- жант міліцыі». Спектакль спадабаўся магілёў- ськаму гледачу. І вось вынік: менш чым за тры месяцы — лістапад, снежань, студзень — ён быў паказаны амаль восемдзесят разоў! Як можна ў такім становішчы захаваць бе- ражлівую адносіны да роляў, асабліва маладо- му акцёру? Міжволі ператварэцца ў робота, каз жаданне ўтрымацца на ўзроўні творчасці. Аб спецыфічных умовах працы «перыфе- рыянаў» акцёра слуха і падрабязна гаво- рыў у сваім артыкуле Б. Бур'ян. Любоў ця- ной выканаць фінансавы план — вось тое адзінае, чым заклочаны абласны тэатр. Мельга не пагадзіцца, што ў такіх умовах не- магчыма гаварыць пра пошукі тэатрам і яго акцёрамі ўласнага пошукі, арыгінальных мастацкіх вырашэнняў.

Дарчы, пра творчае аблічча тэатра. Ка- жучы, што аблічча тэатра — яго рэпертуар. Як жа вымушаны падыходзіць да рэпертуару кіраўнікі абласных тэатраў? Падыход надзвич- айны прости. Справа зводзіцца да наступнага. Складаныя, глыбокія па думцы п'ес ставіць на абласной сцэне нельга. Чаму? Ды таму, што будзе пустая зала і пустая... каса. Зна- чыць, трэба брацца за «Сержанта міліцыі»: тут поспех забяспечаны і грошы — таксама.

Калісьці В. Біліцкі гаварыў, што ў Маск- вой, дзе студэнты ледзь не пад прымусам вымушаны слухаць нудныя лекцыі і вучыцца. І ёсць другі ўніверсітэт — Малады тэатр, універ- сітэт вялікіх ідэй, праўды, прыгажосці, чала- вечнасці.

Вось якое прызначэнне тэатра! Гэта не мес- ца, дзе можна прыняма прывесці воліны ве- чар. Тэатр — гэта настайнік і, калі хочаце, за- кандаўца маралі. Не вялікі жалю, мы часам прынімаем ролю тэатральнага мастацтва. І на справе рыхтуюцца даводзіцца той спектакль, які прынясе грошы, які дапаможа выканаць фінансавы план.

За час працы ў Магілёўскім тэатры я сы- граў больш дзяццільных малых і вялікіх роляў. Сярод іх — толькі дзве ў спектаклях ачыч-

най і зямной класікі. Гэта былі — «Без ві- ны вінаваты» А. Ас- троўскага і «Утаймаванні свавольніцы» В. Шэкспіра. Спектаклі гэтыя прайшлі на нашай сцэне нешта каля дзеся- ка разоў, у той час як «Сержант міліцыі» — больш сотні разоў! Чаму? Прычына зноў та ж. «Утаймаванні свавольніцы» — спектакль складаны, у ім заняты амаль уся трыпа тэатра, значыць, паралельных спектакляў не да- сці. А фінансавы план націскае. Значыць — вы- ру- чаць, таварыш «Сержант міліцыі»! «Сержант» круціцца, як ауж не паталяні.

Пагоня за выкананнем фінансавых планаў прыводзіць да таго, што тэатр не вядзе за сабой публіку, а падледжваецца пад густы гледач, часам далёка непапрабавальны. І таму не даўна, што можна пауць папоскі ў адра- акцёраў: іны, маўляў, іграюць «на гле- дача», спадваючы на чыста знешні эффект.

Каго вінаваціць Кіраўніцтва тэатра? Думаво- ца, што не. Яго таксама трэба зразумець. Ак- цёр павінен атрымліваць зарплату! Павінен. Значыць, трэба выканаць фінансавы план.

Нас, маладых акцёраў, такое становішча асабліва хваляе і насцярджае. За некалькі гадоў такой працы акцёр паступова прывы- чаецца да таго, што ў кожнай (або амаль у кожнай) выкананай ім роля ідзе сляды не- завершанасці, паспешлівасці. Ён прывычае- ваецца да думкі, што так і трэба, што інакш і працаваць нельга. А гэта ўжо самае страшнае. Гэта вядзе да раменніцтва, да пагібельна твор- часці.

Абласному тэатру патрэбна грашовая дапа- мога. Гэта — жыццёвая неабходнасць. Без яе нельга гаварыць аб творчым росце і станав- ленні абласнога тэатра. Гэтую думку ўжо вы- казваў Б. Бур'ян, раскажваючы пра становішча Брэсцкага тэатра. Гэтай думцы прытрымлівае- ся і мы, работнікі Магілёўскага абласнога тэатра. Гэтым жа, безумоўна, заклочаны і іншыя абласныя тэатры рэспублікі.

Тэатр будзе жыць. Ні кіно, ні тэлебачанне ніколі не заменіць сабой жывого кантакту паміж акцёрам і гледачом. Толькі для гэтага тэатру патрэбна ўвага і дапамога.

М. КАЗІНІН, акцёр Магілёўскага абласнога драматыч- нага тэатра.

Летам мінулага года быў праведзены конкурс маладых выканаўцаў музычных вучылішчаў Беларусі, на якім адно з першых месцаў заняў студэнт вакальнага аддзялення Го- мельскага музычнага вучылішча імя Н. Сімалянскага А. Калеснічэнка.

Найбольш фотакарэспандэнт А. Сасіновскі пабываў у му- зыцычнай і энцыклапедычнай у той час, калі ён са- сваім педагогам І. Працнякам рыхтаваў новую музычную праграму.

СОРАК ПЯЦЬ СПЕКТАКЛЯЎ

Калектыв Пінскага народ- нага тэатра паказаў пра- цююм горада сваю новую работу — драму К. Фіна «Затрыманне на вуліцы». Га- лоўныя ролі выканалі ра- ботніца фабрыкі мастацкіх вырабаў, артыстка народна- га тэатра Н. Нікольская, служачыя Пінскага аэрапор- та Н. Волтнеў, майстар швейнага цэха гарпрамкам- біната О. Куліца, студэнт гідрамелірацыйнага тэхні- кума, артыст народнага те- атра М. Еўдасі і іншыя. Рэжысёр спектакля — за- служаны дзеяч культуры БССР І. Сявольскі.

Прэм'ера прайшла з вя- лікім поспехам. У гэтым сезоне артысты народнага тэатра паказа- ўжо гледачам спектаклі: «Садзі чыгуны» па п'есе В. Маея і Н. Кулічэні і «В- чар беларускіх надвясняў». Народны тэатр 46 разоў у гэтым сезоне выступаў на сценах калгасных, сельскіх клубоў і дамоў культуры Пінскага, Іванаўскага, Сто- лінскага, Драгічынскага і Лагішынскага раёнаў.

Цяпер калектыв народна- га тэатра рыхтуе да паста- ноўкі камедыі Д. Угромава «Намалая з наклеякай».

СУСТРЭЧА З МАСТАКАМІ

Роботнікі Палава культу- ры прафсаюзаў сталіся арга- нізаваць сустрачку рабо- чай моладзі з мастакамі. Сярод гэтых — мастацтва- знаўца П. Нікіфарав, кары- натурыст В. Ціхановіч, на- родныя мастакі БССР І. З. Азгур, А. Марык, графік М. Гудзіч і інш. Вечар акрыў З. Азгур.

СЕМІНАР САМАДЗЕЙНЫХ МАЙСТРОЎ

Маладзечанскі дом на- роднай творчасці правёў куставы семінар самадзей- ных мастакоў. У рабоце яго прынялі ўдзел 35 чалавек.

Удзельнікі семінара пра- слухалі лекцыю па гісторыі мастацтва, правялі практы- чныя заняткі па малюнку і кампазіцыі, наведалі паста- янна дзеючую выставку ра- бот самадзейных і прафесі- янальных майстроў.

У заключэнне семінара адбылася канферэнцыя, на якой выступілі самадзей- ных мастакі Н. Ціхаўкопа- гаў, П. Герасіменка, Н. Шошак і інш. Яны падзя- ліліся вопытам работы, рас- казалі аб творчых плянах на будучыню.

ПАДАРУНАК КОБРЫНЦАМ

Днямі ў Кобрыне адбы- лася ўрачыстае адкрыццё новага памяшкання раёнага Дома культуры. У ім гла- дзельная зала на 450 месца, прасторныя фая, вестыбюль, пакой для заняткаў гурткаў мастацкай самадзейнасці.

На сцэне Дома культуры выступілі Брэсцкі драматыч- ный тэатр імя ЛКСМБ і пака- заў п'есу «Сэрца Астрыны».

Новы будынак Дома кул- туры — выдатны падарунак жыхарам Кобрына.

З вялікай увагай была вы- слухана прамова міністра кул- туры БССР Р. Я. Кісялёва. — У дні ўсенароднага палі- тычнага і прафнага ўздыму ў нашай краіне, — сказаў ён, — усе работнікі культуры, у тым ліку і кінематграфісты паві- ны выйсці на іярэдні рубяж на- мунытнага будучыцтва. Нашы работнікі літаратуры і ма- стачтва лідэры ў вялікім дагу- перад народам, які чакае высо- камастацкай твораў аб героях- сучасніках.

Р. Кісялёў гаворыць, што ка- лектывы студыі «Беларусь- фільм» і Мінскай студыі на- укова-папулярных і хранікальна- дакументальных фільмаў усе- ліч не зрабілі адпаведных вывадаў з той крытыкі ў адра- беларускіх кінематграфістаў, якая была выказана ў дакладзе К. Т. Мазаўрава на XXV з'ездзе Намагарты Беларускай Рэ- спублікі ў 1961 годзе. «Беларусь- фільм» не выпусціла таіх ра- бот, якія б вылучылі яе ў лік перадавых кінематграфістаў Са- вецкага Саюза.

Больш таго, былі да- пушчаны сур'ёзныя з'явы ў ра- боте, у прыватнасці, пры вы- пуску карціны «Намашчкі Ма- кара Маркаўца». Есць недахо- п і ў дзяцінасці студыі навуко- ва-папулярных і хранікальна- дакументальных фільмаў. Се- лета гэтай студыі трэба ствар- яць вялікую работу «Беларусь на ўздыме пастаў рашэнняў XXII з'езда КПСС» — фільм, у якім павіна быць адлюстрав- на барацьба беларускага наро- да за выкананне гістарычных планаў пабудовы камунізма.

Р. Кісялёў адзначае, нека- торае ажыццеленне ў рабоце студыі «Беларусь-фільм» у сувязі з прыходам новага кіраўніцтва і прытокам маладых творчых ра- ботнікаў. Творчае аблічча кіна- мастацтва вызначаюць карціны на сучасныя тэмы аб людзях сённяшняга дня. Паказаць ча- лавака — будаўніка камуні- стычнага грамадства — вось ге- неральная лінія развіцця савец- кай, у тым ліку беларускай кі- нематграфіі. Калектыв нашай студыі павінен адлюстроўваць на кінаэкране вобразы рабочага класа, калгаснага салістна, вуч- оных, будаўнікоў, якія сваёй працай будуюць камунізм.

Успрачэна таксама выступілі апэратар У. Акуліч, гукапе- ратар К. Вак, нашы госці з Кі- ёўскай кінематграфіі імя А. Да- ўжэні — рэжысёр А. Швако і апэратар М. Толчый. Член ма- стачка савета «Масфілм» І. Маневіч і рэжысёр той жа студыі М. Швейцар.

Удзельнікі сходку прынялі рэзалюцыю, якая вызначае ме- рапрыемствы па ўздыму бела- рускага савецкага кінематст- ва.

НА ПЯРЭДНІ РУБЕЖ!

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

нанна ролю. Прамоўца прапа- нуе павялічыць акцёрскі штат на студыі да 25—30 чалавек і адкрыць тэатр кінаакцёра.

Размову пра творчую моладзь працягвалі выданыя выпускнікі Інстытута кінематграфіі, рэжысёры У. Выход, Р. Віктар- раў і В. Тураў. Яны гаварылі пра тое, што нельга ставіць ма- стачтва ў прастую залежнасць ад вытворчага плана, трэба больш шукаць, эксперымента- ваць. На іх думку, прапанова М. Фігуровскага аб перабудове работы спэцыяльнага аддзела са- службоўцаў уагал. Гаворка ідзе не пра тое, каб ліквідаваць гэ- ты аддзел і такім чынам лаба- віцца ад рэдактараў, а перш за ўсё пра тое, каб павысіць па- рабавальнасць да рэдактараў.

Калі мы будзем праца- ваць у неснай супрацоўніцтве з рэ- дактарамі спэцыяльнага аддзела, сказаў Р. Віктару, — і ад- полнава разам будзем адка- заваць за ўсю работу над новымі кінаролімі, дык гэта толькі прынясе карысць справе. Рэдак- тар стане маім першым ся- брам, літаратурным кансульта- нтам, ён устаноўчы кантакты з кінадраматургамі, пісьменніка- мі, будзе ведаць наперад пра іх творчыя задумкі, панаблюдзі- ці імі і мяне.

Р. Віктару ў некалькіх сло- вах закрунуў задаткі маладзё- нага абіяняння, створанага на студыі «Беларусь-фільм». Тра- спадзявацца, сказаў ён, што з'яўтаюцца малады творчыя сілы дасць становіцца вынікі. І дапамога выйсці з таго стано-

вішча, у якім апынулася наша студыя.

В. Тураў з хваляваннем гаво- рыў пра цяжкасці, якія ён су- страў у пачатку сваёй творчай працы. Прамоўца крытыкаваў мастацкі савет студыі, які за- мает таго, каб некай падтрымаць маладога рэжысёра ў яго заду- мах, часта навазвае яго волю і жаданне членаў савета, аж да падбору выканаўцаў на асоб- ныя ролі. І пасля гэтага, зазна- чае В. Тураў, мяне ж і абыва- ваваюць аа ўсіх грахах, ла- гоў за недаробкі і недахопы, у той час як я на сутнасці мала маю да іх дачынення. За тры гады работы на Беларускай студыі, сказаў прамоўца, я яшчэ ні разу не здымаў на кі- наплёнкі тое, што мяне асабі- ста хваляе, што мне блізка і до- рата як мастаку. У заключэнне свайго выступлення В. Тураў патрабуе звярнуць увагу на нашых маладых кінаакцёраў. Ма- рчыма, варта прымадаваць іх ча- сова да Мінскай тэстудыі, дзе ёсць разгорнуты план пастав- ваў, пакуль кінастудыя ўвоўдае ў нармальную творчую каліяну і зможа сама шырока прыця- гаць акцёрскую моладзь да ўдзелу ў стварэнні кінакарцін.

Рэжысёр Мінскай студыі на- вукова-папулярных і хранікаль- на-дакументальных фільмаў У. Стральцоў крытыкаваў работу Саюза кінематграфістаў БССР за тое, што ён яшчэ не стаў сапраўды творчай арганізацыяй. Ён раў яшчэ нашы кінаработ- нікі не збіраюцца разам, каб аб- меркаваць сцэнарыі або новыя беларускія кінафільмы. А ва- зьміце, напрыклад, нашу студыю.

гаворыць У. Стральцоў, у яе ж рабоце ёсць імала дзяка- шэй. Чаму ж нельга пра гэта пагаварыць на арбітара саюза? Чаму б не наладзіць дыскусію аб вышчых творах дакумен- тальнага кіно, новых нарысах і часопісах, сярэд якіх ёсць до- бры і слабыя работы? Гэта вельмі неабходна і важна для нас, творчых работнікаў, які не хопіць існават у адзіночцы і спецыялізі ў мастацтва, а імкну- ці шукаць новыя формы ўва- саблення на экране нашай су- часнасці.

Цяпер ужо больш настайла ўзнімаецца пытанне аб аддзя- ленні творчага працэсу выпуску кінафільмаў ад вытворчага, пра- цывае У. Стральцоў. У гэтым ёсць паўнае рацыянальнае зер- не. Калі, напрыклад, будзе і- наваць творчая студыя неза- лежна ад кінафабрыкі, дык рэ- жысёр зможа ў спакійнай абста- ноўцы адрэцэптваць з выка- наўцамі ўвесь твор, а пасля гэта да гэта прыйсці ў кіназдымачны майстары і зняць за месяц ці паўтара ўвесь фільм на плён- ку. Апроч таго, кінажэніна не будзе распаўсюджва на студыях, яна скаанцэнтруецца на адной, добра забяспечанай і абсталя- ванай кінафабрыцы, дзе будзе магчыма здымаць фільмы шырокага фармату, з аб'ёмным гучам і г. д.

Працягваючы размову аб дзей- насці Саюза работнікаў кіне- матграфіі БССР, крытык, канды- дат філасофскіх навук Ф. Во- надарава адзначыў, што даклад- чык мала расказаў аб рабоце гэтай творчай арганізацыі.

Створаны чатыры гады назад гэты саюз амаль не ўмешаецца ў твор- чае жыццё яго чле- наў, не ўплывае на іх работу і не думает над тым, каб агульнялі ілімаў ўзніжы беларускае савец- кае кінамастачтва на большую вышыню. Чым жа займаецца саюз? У асноўным арганізоўвае пратгяды кінакарцін, з'яўду прыводзіць лекцыі па прапаган- дзе нашага кінамастачтва, але пакуль толькі ў Мінску, а не ў абласцях, дзе народ у гэтых лекцыях мае значна большую патрэбу.

Ф. Бондарова лічыць, у про- цывагу папрэдным прамоўцам, што нельга адлучаць творчы працэс кіно ад яго вытворчасці. — Ка апаішны дзесяць год колькасць выпушчаных савец- ких кінафільмаў вырасла ў два- ццаць разоў, а выпуск карцін па саюзных рэспубліках — у тры- ццаць разоў, — сказаў у сваім выступленні наш госць, рэктар Усесаюзнага дзяржаўнага Ін- сттута кінематграфіі А. Грошаў. — Такі рэс кінавытворчасці ў нашай краіне дазволіў уцягнуць у яго многа новых творчых ра- ботнікаў. Выяўлены маладыя таленавітыя кадры. Разам з тым у масавую нываўтворчасць «прыпылілі» людзі менш тале- нтывыя, а то і проста з пасрод- нымі дадзенымі. Таму на нашых жэнінах, побат з выдатнымі творами, многа паўляецца шэ- рых, нецвялых фільмаў. Вось чаму цяпер ставіцца пытанне не аб далейшым папярэньні кі- навытворчасці, а аб тым, каб дамагчыся яе больш высокага ідэйна-мастачкага ўзроўню. Аб гэтым, дарчы, ішла гаворка на IV пленуме Саюза работнікаў кінематграфіі СССР.

Да работы на нацыянальных студыях, у тым ліку ў белару- ськай групе творчай моладзі — выпускнікоў Інстытута кіне- матграфіі. Да творчых пачына- няў маладых рэжысёраў, акцё- раў і апэратараў трэба ўваж- ліва ставіцца, усяляк падтрым- ливаць іх добрыя задумкі. Прамоў- ца не падтрымаў прапановы М. Фігуровскага, лічычы, што калі кінамастачтва павіна быць аса- бальна свабодна, то трэба да- даваць і асабальна свабоднае па- тэраў. Успрачэна гэтыя прызнач- ныя ў выхаванні і выха- ваўчую ролю.

Кіраваць арганізацыяю гэтай твор- часці «Гігант», дзе хутка будзе заада- вана эксплуатацыя клуб з вялікай глядзельнай залы і ўсім іншым выгодамі.

Калі б кожны прафесіянальны тэатральны калектыв арганізаваў на асцы хоць па ад- ному тэатру-спадарожніку, які гэта зрабіў Беларускай тэатр, карысць была б вельмі вя- лікай.

Мастацтва з кожным днём усё больш стано- віцца кры

Першыя водгукі на Украіне

Кнігі Якуба Коласа «Другое чытанне для дзяцей беларусаў» і «Песні жалбы» адрасаваны выхадзі з друку выйшлі даволі асуджэнням водгукі на Украіне.

Вялікую цікавасць маюць дзеячкі бібліяграфічны нататкі-рэцэнзіі, надрукаваныя ў часопісе «Українська хата».

Варта перш за ўсё адзначыць, што ўкраінскаму літаратурнаму Я. Колас быў ужо вядомы па тых яго вершах, якія публікаваліся ў «Нашай долі», а потым — у «Нашай ніве». Аб гэтым сведчыць, у прыватнасці, выданні артыкулаў Д. Драшчанкі «Беларусы і іх нацыянальнае адраджэнне», апублікаваныя ў 1908 г. ў часопісе «Рада». Пра Я. Коласа тут гаворыцца, што ён «вельмі адольны малады паэзія» і ўдзельнічаў у Янкім Купалі, што ў сваіх вершах, «таксама бойкіх, як і ў Купалі», Колас больш за ўсё закранае грамадзянскія тэмы.

У тым жа 1908 г. выйшла ў Львове брашура І. Свяціцкага «Адраджэнне беларускага пісьменства». Аўтар гэтай цікавай работы — прафесар мусовага ўніверсітэта ў 1904—1905 гг. ён прыязджаў у Беларусь, вывучаў на месцы матэрыялы, асабліва з гісторыі краю, яе літаратуры, фальклору. У брашурцы Свяціцкі разглядае некаторыя матэрыялы творчасці Я. Коласа і Я. Купалі. Упершыню, як вядома, ён апублікаваў на беларускай мове вершы Купалі «Што ты спіш?» і «Там», атрыманыя ім у рукапісе. Цікава, што ў гэтых вершах Коласа, як «Боднае поле», «Наш родны край», «Што вы, хлопцы, пахмурныя», «Вясна», «Беларуская і інш.

Янка Журба, які жыў у тым жа годзе на Украіне, пісаў у «Нашай ніве» (1909, № 4): «Вельмі цікавае беларускае нашы браты ўкраінцы». Ён паведаваў і наступнае: «У лютым 1909 г. у Кіеве, пры кнігарні часопіса «Літаратурно-навуковае вiстнік» адкрыты беларускі адрас, у якім ёсць усе

кніжкі, што выйшлі ў выдавецтва «Загляне сонца і ў наша ваконца». Чытачы маглі пабачыць не толькі першую кніжку вершаў Купалі «Жалейка», але і газету «Наша ніва», у якой друкаваліся вершы Коласа, Купалі і іншых беларускіх паэтаў.

У тым жа 1909 г. ва ўкраінскіх перыядычных выданнях «Слова» і «Рада» былі апублікаваны ў перакладзе на ўкраінскую мову вершы «Вярбіна» Якуба Коласа і «Я бачу» Янкі Купалі. Паведамляючы пра гэта беларускім чытачам, С. Палуян піша ў «Ліста з Украіны» (1909, № 42), што «наогул украінскі часопіс цікавіцца беларускім рухам і прысягае яму шмат месца». Так, у «Літаратурна-навуковым вiстніку» за 1909 год надрукаваны вершы Я. Купалі «Вольха», «Спі, браце»; М. Вагдановіч — «Над магілай» і «Прыйдзе вясна». «Усе вершы, — піша Палуян, — перакладзены добра, блізка да арыгінала, а разам з тым і дужа артыстычна. Дух беларускай паэзіі ўсюды асуджэн.

«Нашу ніву», ужо ў першыя гады не выданні атрымалі не толькі ў Кіеве, але і ў іншых гарадах — у Адэсе, Чарнігаве, Данеціку, Жытоміры, у Львове. Выпісвалі газету галоўным чынам беларусы-студэнты, што жылі на Украіне. Праз іх з вершамі Коласа і Купалі знаёміліся і многія ўкраінцы. Кола чытачоў беларускіх паэтаў значна пашырэння пасля выхаду ў свет іх першых паэтычных зборнікаў і водгукі-рэцэнзіі на кнігі Я. Коласа і Я. Купалі. Якія з'явіліся ў перыядычным друку ўкраінцы.

«Украінская хата» ў № 4 за 1910 г. пісала, што Я. Колас выступае на ніве беларускай літаратуры з 1906 г., але пісаў вершы на сваёй роднай мове пачаў раней. Далей разглядаецца кніжка «Другое чытанне для дзяцей беларусаў». «Прада, — адзначае аўтар рэцэнзіі С. Палуян, — змешчаныя ў ёй вершы вызначаюцца наўсёмі.

простамай, як і кожныя вершы для дзяцей, але ёсць паміж імі і нямецка паэтычны перлаў». На думку Палуяна, «Другое чытанне» аднолькава каштоўнае і як твор літаратуры і як твор культуры-асветніцкі. Станоўча ў кнізе тое, што яе аўтар у мінулыя народны настаўнік. Яна складзена «аднаведна патра» ваінным педагогі і прыцягвае сваёй паэтычнасцю, моці «на сабе асноўныя прыкметы Коласа — яго народнасць і патрыятызм».

«У такіх кніжках, як «Другое чытанне», — піша рэцэнзент, — звычайна нельга пускаться тэндэнцыі. Але ў дадзеным выпадку яна «не выпрае наверх, як шыла ў мяшко, а ляжыць у самой сутнасці паэтычнага таленту аўтара».

Відаць, «тэндэнцыю» гэтую і меў на ўвазе С. Палуян, калі ў пачатку нататкі ўпамінаў «Беларускі лемаятар» і «Першае чытанне», якія, як ён лічыць, «мелі недахопы». «Гэтых недахопаў, — піша крытык, — падаўлена кніжка Я. Коласа, у якой «патрыятызм і народнасць прычымальнае дзіцяцкае... паэтычнымі вобразамі».

Адзначае С. Палуян і такую вартасць кнігі: усе ў ёй прысутныя родныя мастацкія канцы і звычайны, вобразны роднага краю. Усюды — фон звычайнага сялянскага жыцця. Гэта «прымушае ў другі раз перагледзець прычынае і ўжо «свадому адчуць» блізкасць таго, пра што піша аўтар».

Кнігі, падобныя да «Другага чытання», «пішучыя для народа», і С. Палуян знаходзіць, што выданыя «Загляне сонца і ў наша ваконца» падаўлена матэрыялы яшчэ шырэй разгарнуць «асветніцкую работу сярод шырокіх народных колаў».

Другая бібліяграфічная нататка («Украінская хата», 1911 г., № 1) прысвечана зборніку вершаў Я. Коласа «Песні жалбы». Яна пачынаецца са сцяжардэння, што паэзія Коласа ўласцівы такім рысам, які грамадзянскі пафас; шчырасць, сардэчнасць, народнасць і што рысы гэтыя ўласцівы «перадавай частку беларускай літаратуры», погляд якой звернуты да простага працоўнага люду. Аўтар «Песень жалбы» ўмеў бачыць тое, што «робіцца ў яго родным краі», дзе «ўсё спаўна гора» ад рэальнага болей і ён сцяжар песьні, напоўнены сумам аб долі беднага мунька.

Назваваючы такія вершы Я. Коласа, як «Ноч», «Усход сонца», «Вясна» і іншыя, аўтар нататкі адзначае іх выключную паэтычнасць, прастату формы. Письменнік паймаў сэрца «ўсёлае прыроду», ён валодае цудоўным талентам — сілаю таленту ўздзейнічаць на чытача, прымушае яго перажываць усе тое, што перажывае сам».

Заканчваюцца нататка-рэцэнзія на вершы Коласа наступным агульным вывадам: «Яны захапляюць чытача і, працягваючы гэты невялікі зборнік, хочацца сказаць разам з аўтарам: «... Быць не можа, каб не грала цёпла сонца — Блісне свет і к нам у ваконца».

Бібліяграфічная нататка на кнігу вершаў Я. Коласа «Песні жалбы» была надрукавана ў тым жа годзе і ў першым нумары літаратурна-навуковага штогодніка «Неділя». Тут жа апублікаваны ў перакладзе на ўкраінскую мову два вершы паэта: «Скура ў полі забудзе» і «Наша возме».

Было б грубейшай памылкай думаць, што творчасць Я. Коласа, як і творчасць Я. Купалі, сустрэла на Украіне толькі чыстае зацікаўленне. Чыліся і іншыя, варожыя дэмакратычнай беларускай культуры і літаратуры таласы. Так, у 1908 г. у Львове выйшла кніжка Р. Дмоўскага пад назвай «Рэлігія, немцы і польскія пашані», у якой аб беларускім народзе пагардліва пісалася, як аб «духоўна недасканалым», які мае патрэбу ў першай чаргу літаратурна-мастацкай дзейнасці такіх пісьменнікаў, як Я. Купала і Я. Колас. Дмоўскі выказвае неадназначнае стаўленне, што распаўсюджваюцца ў народзе на беларускую мову.

Не цяжка было бачыць, што Дмоўскі ў першую чаргу таласіў вершы выдаваць жадае за рэлігійнасцю. Прагрэсіўная беларуская літаратура, наперакор праграмі, яе ворагу, расла і развівалася, а кожны год набірала сілы. І ў гэтым жа годзе адбылася гарачае спачванне і падтрымку з боку перадавых дзеячоў украінскай літаратуры і культуры.

Што такое краязнаўчы музей? Краязнаўца — гэта чалавек, які любіць свой край, ведае яго, знаходзіць у ім шмат новага, чым ніхто не адзірае. Такім чынам, краязнаўчы музей, які губіць уплыў у сабе ўсё, што адносіцца да раёна — яго гісторыю, яго чысленнасць. Музей шчыры, яго добрая пазнавальная кніжка. Толькі кніжка заканчваецца апошняй старонкай. Яна з часам старэе, патрабуе працы. А музей? Ёсць аб гэтым і хочацца пагаварыцца.

Музей у Рэчыцы існаваў з 1954 года. І з таго часу не было яшчэ дня, каб у ім не было наведвальнікаў. Толькі за 1961 год яго наведала больш 23 тысяч чалавек, было праведзена 105 экскурсій. Ужо сёння за два месяцы тут набыла больш двух тысяч чалавек. Для раённага цэнтру гэта вельмі добра!

У музей чатыры асноўныя аддзёлы: «Прырода», «Гісторыя», «Навукова-агасветны кабінет» і «Край у перыяд разгортвання будаўніцтва камунізму».

Хочацца спыніцца на апошнім аддзеле, які дамагасць поспеху, дасягнуў працоўны Рэчыцкага раёна за апошнія гады. На стэнджах фатаграфій перадавай сельскай гаспадаркі, прамысловасці, дакументы, дыяграмы, лічбы. На пытанне, ці запрашаюць работнікі музея на наведванне перадавай, Яўгенія Рыгораўна Катлаваева адказала: «Не запрашаюць. Аб усіх добрых справах мы даведваемся звычайна пазней за ўсё».

Гаварыла Яўгенія Рыгораўна з крыўдай. Са справядлівай крыўдай.

Засядаў у раёне маяк — гэта быў вільная падзея, вартая тае лэпачка. Чаму б работніку

Добры падарунак атрымалі і дзеці і пільны і школьнікі. Для іх пабудаваны новы прыгожы будынак гарадскога Дома пісьмачу. У ім глядзельная зала на 300 месца, спартыўная зала, майстарскі, пакой для занятых. Зараз у 42-х гуртках займаецца звыш 1 000 дзяцей. Цікава праходзяць заняткі харэаграфічнага гуртка. Маленкіх танцораў вучыць педагог Л. Меранкова.

Фота М. МІНКОВІЧА.

НЕ ТОЛЬКІ ЗЫРАЛЬНІК РЭДКАСЦЕЙ

Ідэяна я пачынаў у Рэчыцы краязнаўчы музей. Нятрэбаваць на пачатку, у дзюх невялікіх залах было поўна народу. Агледзеўшы экспанаты, я зайшоў у агошчаны кабінет, дзе размяшчалася кантора, і папрасіў дазволу ў дырэктара музея Я. Катлаваева больш падрабязна пазнаёміцца з работай музея.

Маладая жанчына спачатку са здзіўленнем патрыла на мяне, а потым сказала:

— Ведаеце, я нават разгубілася. Да нас рэдка з'яўляюцца з такой прасьбай.

— Не спадабалася мо што ў нас? — заўважыла навуковы супрацоўнік музея Станіслава Васільева Прокія.

Мне ўсё спадабалася. Хацелася проста шчыра пагаварыць з работніцамі музея, выслыць, якое ж месца сярод іншых культурна-асветных устаноў займае музей. Многія прывыклі думаць, што музей, асабліва раённы, гэта зборніца, які нават сістэматызаваны і распаўсюджаны рэдкасцей і старажытных дабраў. Я з гэтым не згодна.

Што такое краязнаўчы музей? Краязнаўца — гэта чалавек, які любіць свой край, ведае яго, знаходзіць у ім шмат новага, чым ніхто не адзірае. Такім чынам, краязнаўчы музей, які губіць уплыў у сабе ўсё, што адносіцца да раёна — яго гісторыю, яго чысленнасць. Музей шчыры, яго добрая пазнавальная кніжка. Толькі кніжка заканчваецца апошняй старонкай. Яна з часам старэе, патрабуе працы. А музей? Ёсць аб гэтым і хочацца пагаварыцца.

Музей у Рэчыцы існаваў з 1954 года. І з таго часу не было яшчэ дня, каб у ім не было наведвальнікаў. Толькі за 1961 год яго наведала больш 23 тысяч чалавек, было праведзена 105 экскурсій. Ужо сёння за два месяцы тут набыла больш двух тысяч чалавек. Для раённага цэнтру гэта вельмі добра!

У музей чатыры асноўныя аддзёлы: «Прырода», «Гісторыя», «Навукова-агасветны кабінет» і «Край у перыяд разгортвання будаўніцтва камунізму».

Хочацца спыніцца на апошнім аддзеле, які дамагасць поспеху, дасягнуў працоўны Рэчыцкага раёна за апошнія гады. На стэнджах фатаграфій перадавай сельскай гаспадаркі, прамысловасці, дакументы, дыяграмы, лічбы. На пытанне, ці запрашаюць работнікі музея на наведванне перадавай, Яўгенія Рыгораўна Катлаваева адказала: «Не запрашаюць. Аб усіх добрых справах мы даведваемся звычайна пазней за ўсё».

Гаварыла Яўгенія Рыгораўна з крыўдай. Са справядлівай крыўдай.

Засядаў у раёне маяк — гэта быў вільная падзея, вартая тае лэпачка. Чаму б работніку

Рытхуюцца новыя экспанаты: «Прада ў мастацтва XX стагоддзя», «Вілія майстры вывучэння мастацтва XVII стагоддзя» і іншыя. Праводзіцца значная асветная работа. На аснове архіўных матэрыялаў распаўсюджаецца тэма «Гісторыя Рэчыцкага раёна». Сістэматызуюцца багатыя матэрыялы пра партызанскі рух у перыяд Вялікай Айчыннай вайны.

Усё гэта трэба ўмудрацца размясціць у вельмі ўжо цесных памяшканнях.

— Мы захапляемся сваёй работай, любім яе, — гаворыць Я. Катлаваева, — але часам нам здаецца, што ўся наша праца маруе, таму што да ўсяго не даходзіць рукі. Добра было б стварыць пры музеі на добраахвотных пачатках грамадскія саветы садзення музея цэлаваспална краязнаўчы. Энтузіастаў у нас многа, але кіруем мы імі слаба, таму што няма ў нас свай аддзела, калі можна так сказаць, музейнай арганізацыі.

Некалькі слоў хочацца сказаць аб патрэбах музея. Зрабіць добры макет для раённага музея — праблема. У вобласці такой майстарскай няма, а між тым у раённым музеі не па грошам. Ніхто ў вобласці не займаецца выкананнем копія скульптур і навін для музеяў.

Краязнаўчы музей — важнае звяно ў ідэалагічнай рабоце нашых часаў. Не толькі абіраўлівае старажытных рэдкасцей, але і актыўна прапаведвае і перадавае хочуць бачыць сябе работнікі музея ва ўсёна-роднай барацьбе за камунізм.

Г. КАПЦЕЛАУ.

РЕСПУБЛИКАНСКАЯ ФОТАВЫСТАЙКА

Вялізныя сталёныя апоры высаканольных ліній. Яны выстраіліся адна за адной і, здаецца, цягнуцца да небасхілаў... Вось і ўсё фотавыстаўка. Пад ім кароткі допіс: «... плюс элэктрыфікацыя». Аўтар фоты — Ул. Луцкей. Здымак экспануецца на трэцім Беларускай выставі мастацкай фатаграфіі «Сямігоддзя ў дзеньні», якая адкрываецца дзялі ў Мінскім салон-магасіне Мастацкага фонду. Калі экспанатаў прыпыняць наведвальнікі — людзі рознага ўзросту, прафесій, густу. І ўсё вядзюцца: гэта мастацкія творы.

167 работ экспануюцца на выставі. Усе яны прысвечаны савецкаму чалавеку, тэку новаму ўзросту, прафесій, густу. І ўсё вядзюцца: гэта мастацкія творы.

167 работ экспануюцца на выставі. Усе яны прысвечаны савецкаму чалавеку, тэку новаму ўзросту, прафесій, густу. І ўсё вядзюцца: гэта мастацкія творы.

167 работ экспануюцца на выставі. Усе яны прысвечаны савецкаму чалавеку, тэку новаму ўзросту, прафесій, густу. І ўсё вядзюцца: гэта мастацкія творы.

ладуны, своеасаблівай нампазіцыі, арыгінальным светлавым вырашэннем.

Гэта можа сказаць пра фотавыстаўку «Міжтварэнне» І. Якубовіча, «Міжтварэнне Іван Клячко» А. Дзітлава, «Гаспадарства «Дружба» С. Апаніска «Зіма» А. Федзіна. «Над ракой Арсвай» В. Баранюска і многія іншыя.

Рад здымак прысвечаны барацьбе савецкіх людзей за мір і дружбу паміж народамі свету. А. Мзынішчаў зрабіў фоты «Віна, Кудал». Юнакі моцна ўзляліся за рукі. І ў гэтым сяброўскім поглядзе рук адчуваецца вялікую сілу, якая не дазваляе імперыялістам распачаць новую сусветную вайну. Побач яшчэ адны здымак — «Гэта не павіна паўтарыцца» А. І. М. Апанішчы. Фота зроблена ацыяны Брасіянскіх крапасці. Здымак вельмі хвалючы.

Кожны дзень выставіку наведваюць працоўныя сталіцы.

М. РЫБІН.

ЧЫТАЮЧЫ ЧАСОПІСЫ АБ СІВЫМ ДНЯПРОМ І МАЛАДЫХ ПАЧУЦЦЯХ

Да гэтага часу маладога працаўладальніка Крапачова чытаць ведаў па апаўдзінчаным, надрукаваным у перыядычных выданнях. Аўтар мае сваю ўлюбёную тэму, якая хвалюе яго і якую ён распаўсюджае. Тама гэта — жыццё і праца дзяржаўных раёнаў.

А праца іх — нялёгкае. Ім даводзіцца з ранняй вясны да позняй восені ўспяківаць і халад вадзіць па рацэ баржы і кавары. Будзённая, на першы погляд, праца раёнаў поўная нечаканасці. Яна патрабуе ад людзей вытрымкі, знаходлівасці.

Маладога працаўладальніка чытаць душа чалавека. Ён стараецца пазнаёміць сюжэтыныя выкрутасі, проста і зразумела паказвае чалавечыя характары і пачуцці.

У першым нумары часопіса «Неман» за гэты год з'явілася першая невялікая апавесць Эд. Крапачова «Спачодзены халод». У асноўнай апавесці аўтар паклаў эпізод з жыцця і працы раёнаў.

«Восенню разліўся Дняпро і зашліў лугі. Дама пагражала знесці ступі. Рэчнікі прыйшлі на дапамогу халасіна і перавезлі сена на сухое месца. Стагі выратаваны. Баржа вяртаецца на прыстань — вось яны, у двух словах, вярнулі сюды апавесць. Уся ўвага працаўладальніка на тое, каб паказаць адносіны герояў паміж сабой, супярэчнасці іх характараў. Іменны тэмы паказ адносіны і старае дынамічнасць, напружанасць твора.

Галоўныя героі апавесці, валоўных разгортваюцца падзеі, — матарыст Толя Гаркуша, шкільер Паліванав, матрос Павел Крупаўка, выкладчыца музыкі Аля Мітраховіч.

Нам зразумела працаўладальніц і штодзённая заклапочанасць шкільера Паліванова. Ён старэйшы за сваіх таварышаў па гадах і па сваёй пасадзе. Аднак, калі ўважліва ён пра сваіх падначаленых не «па-начальніцку», а, у першую чаргу, па-чалавечы.

Штрышок за штрышком — і перад нам паўстае цікавы вобраз рачнога працаўладальніка. У яго чулае, добрае сэрца. Яму ўсё час здаецца, што ён нечага не зрабіў, нешта прапусціў. Паліванав хоча да канца аразумець Толю Гаркушу: хто ён такі, што ў яго за душой? Шкільер прыходзіць да роспачнай думкі: ён не здолеў агульваць за час навігацыі сваю маленькую каманду. Мы верым Паліванаву, любім яго за праўдзівасць.

Чытача заліняе матарыст Гаркуша. Паслухальны, поўны юнацкіх сіл, хлопец, «ветрам апраўлены, рачным паветрам накармлены», якому не страшна выкупацца восенню ў лядяной вадзе. Ён любіць, атрымлівае

группы, з шымак прайсцяся па вільных роднага пасёлка, частавае дзяцят цукеркамі, а хлопцаў — півам.

Малады працаўладальнік паказвае як да гэтага бешабашнага хлопца нечаканна прыходзіць каханне. Заважыла яго Аля Мітраховіч — дзячынца з музычнай школы.

Вобразу Гаркушы як быццам супрацьпастаўлены вобраз Паўла Крупаўкі. У хлопцаў розныя характары і погляды на жыццё. Павел — квола юнак. Ён заўважыў фізічнае сіле Гаркушы. Можна таму ён часам і не прызнае стаяцца да матарыста. Павел адчувае душэўную блізкасць да Паліванова. Крупаўка і Паліванав, на першы погляд, розныя людзі, і ўсё ж яны нечым падобны адзін да аднаго, іх нешта збліжае.

Аднак, што датычыцца вобразаў Паліванова і Крупаўкі, то яны ў апавесці не паказаны ў рэальнасці. Аўтар толькі больш падрабязна тры рысы іх характараў, які былі намечаны ў пачатку твора.

Лепш за ўсё ўдаецца праявіць вобраз Толя Гаркушы. Ён жыццё чалавек. Добра, што аўтар не пайшоў дэталістэка аднабокова паказу характараў героя. Хоць Гаркуша часам памылкаецца, але чытач любіць яго. Здаецца так, што, працягваючы дадому Алу, Толя не вяртаецца на баржу. Ён заважваецца на салому і спіць. Яго таварышы працуюць цэлую ноч. Разам з героямі чытач абраўца паводзінамі Гаркушы. Юнак разумее сваю віну і перажывае. І зноў ён падкупляе чытача сваёй шчырасцю.

Сустрэча з Аляй Мітраховіч, якую мы ў нейкай ступені лічым выкладчай, дапамагае паўней раскрыць вобраз Гаркушы.

Аўтар умеў знайсці свежую, прую дэталі, гэта прычымальнае інаша характары. Калі Крупаўка паўстае Толю некалькі разоў: «Не шкільер Паліванав, а — Міхал Кірыліч», дык мы разумеем гэта як праяўленне любові да чалавека. Калі ж Гаркуша гаворыць: «Паслухайце, Міхал Кірыліч... прабацце, Міхал Кірыліч», дык гэтыя словы мы не ўспрымаем як жарт. Цэлую навігацыю працягваў Толя на адной баржы з Паліваным і не ведае, як таго звачы Маленкі штрышок — а як многа сказана ім пра самалюбнасць Гаркушы і яна ўважлівая адносіны да таварышаў.

Пад канец апавесці намячаюцца рысы і характары Гаркушы. Паслухальны, поўны юнацкіх сіл, хлопец, «ветрам апраўлены, рачным паветрам накармлены», якому не страшна выкупацца восенню ў лядяной вадзе. Ён любіць, атрымлівае

У апавесці ёсць і яшчэ адзін вобраз. Аб ім гаворыцца аўтар мала, але мы ўсё ж час адчуваем яго прысутнасць. Гэта вобраз працаўладальніка-Дняпра. Ён, як бачыць, выхоўвае раёнаў, загартоўвае іх. Рэчнікі любіць яго, яны бачаць у ім свайго таварыша і дарачына, настаўніка і памочніка.

Дняпро мае свой характар. То спакойны і ласкавы, то разгневаны і неўтаймоўны, ён працуе, ніццё. Часам прыносіць людзям бяду. Але людзі не крыўдуюць на яго: вінаваты не ён, а сілы прыроды.

І чытач пачынае праявіцца глыбокай любоўю да старога бачкі-Дняпра. Ён бачыць, як ён, магутны і паўнамоцны, насе на сабе грузныя кавары і па-раходны, баржы і лодкі. Вобраз Дняпра нібы адухаўляецца.

Ці ёсць недахопы ў апавесці? Ёсць. І нават значныя. Працаўладальнік не здолеў акрэсліць да канца вобраз Аля Мітраховіч. Ён бледны, невыразны.

Па драматэ, старому шаблону зроблена сцэна, дзе Аля Мітраховіч пры развітанні падае руку Крупаўку (бо ён добра працуе) і не звяртае ніякай увагі на Толю (а яна ж кажае яго) таму, што той адсяўся, калі працаваў яго таварыш.

Аўтар імкнецца да свежых, вобразнай мовы. Часам вобразнасць пераходзіць у вычварнасць і выклікае ў чытача здзіўленне, накіхталі вась гэтага сказа: «Усё роўна паўзучына трыгоі ліла і ліла і вадам, як ні хацела Аля сядзюць у бадзёрым ранішнім дыханнем».

Аднак, нягледзячы на некаторыя недахопы, апавесць чытацца з цікавасцю, выклікае настрой, захапляе сваёй лірычнасцю.

М. ВАСІЛЕВІЧ.

У студэнта Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта кубіца Лўіса Лямпай з'явілася многа новых сяброў па-сустрачы з пісьмерамі ў Мінскім палацы культуры прафсаюзаў.

Фота В. БАРХАТАВАЯ.

ПЕРАХОДНЫ КУБАК

Дзім: адбылося паслядзённое калегіі Міністэрства культуры БССР і прэзідыума БРК прафсаюзаў «работніцаў культуры, на якім паводзіны вынікі мастацкага абслугоўвання сельскіх глядачоў тэатральнымі і канцэртнымі ар-

СПЕКТАКЛЬ НАРАДЗІЎСЯ ТУТ

Ужо каторы год існуе драматычны калектыў Магілёўскага педагогічнага інстытута. Яго студэнты-гурткіўцы з поспехам ставілі такія спектаклі, як «Нухарка» А. Сафронава, «Няроўны бой» В. Розова, «Нявекі жыцця» М. Пагодзіна. Летась драматычны калектыў педінстытута на Другой гастрольнай выспе выйшаў на першае месца сярод іншых самадзейных калектыў Магілёва.

Але здарылася так, што ў пачатку гэтага года кіраўнік тэатральной самадзейнасці інстытута С. Каленскі выехаў з Магілёва, і яе ўдзельнікі засталіся без рэжысёра. Усім хачелася, каб работу гуртка ўзначаліў хто-небудзь з вопытных актёраў абласнога драматычнага тэатра. Параіўшыся, гурткіўцы вырашылі запрасіць у якасці кіраўніка народнага артыста РСФСР Мікалая Ільча Радзіёнава. Ён не адмовіў у просьбе самадзейным артыстам і агадзіў ставіць спектаклі на грамадскіх асновах. Гэта яшчэ больш узрадавала гурткіўцаў.

Разам з новым кіраўніком яны пачалі думаць аб рэпертуары. Адна пранавала ўзначаліць пастапоўку класіфікацыя твора, другая — ралі працаваць над якой-небудзь п'есай савецкага драматурга. Але тут нехта ўспомніў: «Пачавайце! А што калі мы возьмем паставіць п'есу свайго таварыша — студэнта-выпускніка Вале-

рыя Атрашківа, якую ён толькі што напісаў?»

М. Радзіёнаў і ўдзельнікі калектыў, уважліва пазнаёміўшыся з драматычным творам пачынаючага аўтара, прышлі да агульнай думкі: трэба ставіць Усіх вельмі зацікавіла, што В. Атрашкіў напісаў сваю п'есу «Яныцкі пражыць» на канкрэтным масювым матэрыяле, прысвечаным героям барацьбы магілёўскага падполля, якія змагаліся супраць гітлераўцаў у гады Вялікай Айчыннай вайны.

У калектыве пачалася ўдмліва і рухліва праца над п'есай, бо ў ёй былі і слабыя, неадкладныя моманты. М. Радзіёнаў стараўся дапамагчы маладому аўтару лепш дараваць характары дзеючых асоб, аўтару ўважліва і з увагай пераглядаў іх характары, аўтару ўважліва і з увагай пераглядаў іх характары, аўтару ўважліва і з увагай пераглядаў іх характары.

Самадзейныя артысты працавалі з вялікім запалам. Рэпетыцыі не спыняліся нават у напружаныя дні экзаменацыйнай сесіі.

І вось прэм'ера спектакля.

Урачыста прагучалі перад залонай словы «Камсамольцы падполля Таварыш Радзіёнаў, якія загінулі ў барацьбе супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў, прысвечана гэты спектакль». Задумана і мякка люда гукі беларускай песні «А ў полі вярба», песні Алесі Вясялікі — гераіні п'есы.

Перад глядачом разгортваецца падзеі 1941 года на часова акупаванай ворагам Магілёўшчыне. У самі Сымона Зарэмбы сталі ворагамі два родныя па крыві чалавекі — бацька і дачка. Варушыліся з турмы, Зарэмба пайшоў служыць да немцаў, яго прызначылі начальнікам паліцыі. Дачка Сымона, камсамолька Алёна не можа змірыцца з гэтым. Па натуре чужая, шчырая, спагадлівая, яна не ведае літасці да ворагаў.

Барацьба паміж бацькам-зрадзікам і яго дачкой камсамолькай падполліцай складалася асноўны навінкі п'есы В. Атрашківа. Мужны беларускі народ прадстаўляў у п'есе, апрача Алесі, яе аднагодух Федзя Аляхновіч і іх не-малыя ўжо настайнік Уладзімір Карпавіч. Аўтар імкнецца пазбегнуць прыёмаў знешняй гераізацыі становачых персанажаў. Так, ён зусім адмовіўся ад разгорнутых маналагаў, у якіх звычайна выказваюцца патрыятычныя думкі дзеючых асоб. Герой спектакля гаворыць проста і натуральна, без патэтыкі, але глядацкім сэрцам ачувае, які высокі грамадскі пацукі кіруюць іх учынкі.

Вобраз Алесі найбольш поўна раскрыты аўтарам. Яе ролю ў спектаклі прайграў, з эмацыянальнай прыўзняццю выканаў студэнтка В. Шпак. Яна ўлічыла ўсе заўвагі і парадкі рэжысёра і стварыла прыявыны вобраз Алесі-Вяселькі.

Студэнт Г. Меркія, выканаўца ролі Федзі Аляхновіча, добра паказаў у характары свайго героя рамантычныя і гераічныя рысы савецкага юнацтва, непакорнага гітлераўца. Федзя ходзіць у разведку, удзельнічае ў баявых аперацыях партызан. Скоплены фашыстамі, юнак-камсамольцаў паўстаў перад імі як увавасленне народнай нявысці і я-зломнасці. Не ўстрашаны ні тавагі, ні парозы — Федзя не выдаў сваіх сэрца-партызан.

Попуны рэжысёра больш яркіх сродках выразнасці дапамаглі глыбей раскрыць у спектаклі тэму ўсёна-роднай барацьбы беларускага народа супраць акупантаў. М. Радзіёнаў удала выкарыстаў вядомую песню «Свяшчэнная вайна», якая непасрэдна ўплывае на развіццё дзеяння. Наогул увес спектакль «Яныцкі пражыць» адзначаны творчай актыўнасцю рэжысёра-пастапоўшчыка.

М. Радзіёнаў імкнуўся як мага лепш раскрыць задуму пачынаючага драматурга, праявіўшы пры гэтым шмат выдумкі ў спектаклі. Рэжысёрская трактоўка вобразаў — глыбокая, прадумана кожная дэталі, і таму ўчынкі і паводзіны персанажаў пераконваюць глядача.

Вельмі складаны і п'есе вобраз зрадзіка Сымона Зарэмбы. Сымон пачынае задумвацца над жыццём і паступова траціць веру ў справядлівасць «новай улады». Калі на допыце гестапаўцы пачалі здэкаваць з Алесі, Зарэмба не вытрымаў, кіннуўся на кат і забіў яго. Ён не проста заступіўся за дачку: гэта быў пратэст чалавека, які зразумеў, што яго ашукалі.

Перад выканаўцамі гэтай ролі М. Балабукам былі немалыя цяжкасці. Справа ў тым, што ў Сымона Зарэмбы мала тэксту, але ён амаль увесь час прысутнічае на сцэне. Трэба было зрабіць псіхалагічны выразным персанажа, каб нават тады, калі Зарэмба ні слова не гаворыць, прысутны ў зале адчу-валі складаную і супярэчлівую барацьбу ў душы героя. Спэцыфічны вопыт М. Радзіёнава дапамог самадзейнаму артысту знайсці сродкі мастацкага вырашэння гэтага вобраза. М. Балабука, працуючы ў савецкай кіраўніцкай калектыў, праўдліва раскрыў трагедыю адступніка, які запліў сваё сумленне здрадай.

Жыццё шчасцем і нягодамі свайго народа, прысвечыў яму лепшыя парыванні — вось якую думку праводзіць рэжысёр праз увесь спектакль. Узорам самаадданнага патрыятычнага служэння народу з'явілася ўсё жыццё Уладзіміра Карпавіча (А. Лапушнік). Цудоўна пра-жыў сваё кароткае, але тако-е ярае жыццё Алёна Зарэмба (А. Лапушнік).

Позна зразумеў сэнс жыцця Сымон Зарэмба, які ў гадзіну суровых выпрабаванняў зда-раў савецкім людзям. І аўтар і выканаўца гэтай ролі асудзілі яго рашуча. Лінія ганьба-вання чалавечых выкладу, якія апынуліся ў адным лагэры з нашымі ворагамі, паглыбляе ў спектаклі стварэнне саты-рычных вобразаў — лёгкадум-най маральна спустошанай Эль-віры (А. Сяргеева) і агіднага, нікітнага Давіда Шылы (Ю. Палішчук).

Спектакль тэатральной сама-дзейнасці педагогічнага ін-стытута цёпла сустраціў грамад-скасцю Магілёва. Заслу-га ў гэтым — перш за ўсё яго пастапоўшчыка, народнага артыста РСФСР М. Радзіёнава.

М. Я. Я. Я.

Малюнак М. ЖЫТНІЦКАГА.

ХВАЛЮЮЧАЕ МАСТАЦТВА

У мінулую суботу і нядзелю мінчане пазнаёміліся з май-стэрствам выдатнага кубісцка-піяніста Івет Эрнандэса.

Зала акруговага Дома афіц-раў перапоўнена. Пачынаецца другое аддзяленне сімфанічнага канцэрта. Вядучы аб'яўляе пра-граму. І раптам засяроджаная шчыная зала перамяняецца гро-мам апладысменту, калі на сцэну выходзіць невысокага, з дзіцячымі выразам твару піяні-ста. Глядачы стаяць вітаючы па-сланца гераічнай вайны — Івет Эрнандэса. У гэты вечар яна выканала разам з сімфанічным аркестрам, якім дырыжыраваў В. Дуброўскі, Другі фартэпія-ны канцэрт Рахманінава.

Мінчанам не раз даводзілася чуць геніяльнага твор аўлікага рускага кампазітара ў выканан-ні розных музыкантаў. У памя-ці нашых слухачоў добра заха-валася нядаўняе бліскавае вы-ступленне з канцэртама Рах-манінава выдатнага савецкага пі-яніста Рудольфа Керэра. Аднак кубісцкі артыст пакінуў на-горшае ўражанне. Праўда, ён часам не халапа «фізічна» ст-ляць, што асабліва датычыць пачатковай першай часткі і асобных месц у фінале канцэ-рта.

Івет Эрнандэс — піяністка лірычнага плана. І гэта пера-наўча было падкрэслена ў дру-гой частцы рахманінаўскага твора, якую яна выканала на-высокім мастацкім узроўні. Асабліва добра прагучаў сла-вуны рытмічны перад рэсправы-другой часткі, які проста і на-туральна падрыхтаваў уступ і-гаўнай тэмы.

У гэты ж вечар Дзяр-жаўны сімфанічны арк-естр БССР выканаў Пятую сімфонію С. Пракоф'ева і «Альба-рада» Равеля.

І красавіца ў зале Беларускай кансер-ваторыі адчула сапраўды канцэрт Івет Эрнандэса. Маладая кубісцкая пі-яністка выканала творы Моцарта, Шопена, Де-бюсі, Альбеніса і ін-шых кампазітараў. І тут госці з далёкай Кубы лічыць раз прад-маістраваў выдатны лірычны талент.

У гэты ж дзень у Дзяржаўны ансамбль песні і танца Паўднё-вай Асцыі «Сімда». Ансамбль пазнаёміў мінчан з яркімі і сама-бытным мастацтвам свайго народа. Многія нумары праграммы, якія былі даволі раз-настайна, выканаліся на «біс». Гэта ў пер-шую чаргу датычыць танцавальных нумароў.

У гэты ж дзень у Дзяржаўны ансамбль песні і танца Паўднё-вай Асцыі «Сімда». Ансамбль пазнаёміў мінчан з яркімі і сама-бытным мастацтвам свайго народа. Многія нумары праграммы, якія былі даволі раз-настайна, выканаліся на «біс». Гэта ў пер-шую чаргу датычыць танцавальных нумароў.

На экраны кінатэатраў і клубу паказваюцца кінакар-ціны «Кантрабандысты», «Ала-ва», «Бездань», «Домік пад скаламі», «Учора», «Світа», «Ахвотнік на пасагі», «Вяс-нонны гадзі», «Некалькі крокаў да граніцы» і інш.

Цікавую гісторыю расказа-ва глядачам мастацтва кінапо-ведзе «Трыццаць дзесятыя бры-гады», пастаўленая на матывах апавядання вядомага венгер-скага пісьменніка Фрэдрыка Ка-рыкаша. Гэта — фільм аб ба-рэжы працоўных Венгры за ма-ладую савецкую рэспубліку ў 1918 годзе.

У гэты дзень беларускія гледа-

Малюнак М. ЖЫТНІЦКАГА.

КОНКУРС НА ЛЕПШЫ ПАЛІТЫЧНЫ ПЛАКАТ

Дзяржаўнае выдавецтва БССР аб'яўляе конкурс на лепшы палі-тычны плакат.

У творах, прысланых на кон-курс, павінны знайсці адлюстрав-ванне тых зрух і змен, якія ад-быліся ў нашай краіне пасля XXII з'езда КПСС, дасягненні ў развіцці прамысловасці, сельскай гаспадаркі і культуры, навуцы і тэхнікі, а таксама працоўны гераізм савецкіх людзей, павіна быць раскрыта пра вопыт пера-давоў і навацароў вытворчасці.

У сатырычных плакатах трэба выкрываць гультая, дармадару, парубальніцкую працоўную дыс-цыпліну і правілы сацыялістычна-га супольнага жыцця, усё тое, што перашкаджае будаўніцтву на-мунізма.

У конкурсе на лепшы палітычны плакат могуць удзельнічаць усе, хто жадае.

Прысланы на конкурс плакаты павінны быць выкананы на папе-ры фарматом — 60х84, 60х92, 70х92 або 84х108. Плакат можа быць выкананы ў рознай тэхніцы: акварэлю, гуашу, тэмперай, алоўкам, а таксама можа быць створаны фотамантаж.

Арыгінал прадстаўляецца пад дэклі.

Прозвішча, імя і імя па бацьку, адрас аўтара ўказваюцца ў асо-бным запісцы і павінны канверце па-д тым жа дэклі.

За лепшы плакат устанавле-ны наступныя прэміі: адна пер-шая — 300 рублёў; дзве другія — па 200 рублёў; тры трэція — па 150 рублёў; пры захавальнасці — па 100 рублёў.

Лепшыя плакаты, прэміраваныя журой конкурсу, будуць надрука-ваны Дзяржаўным выдавецтвам БССР. Пасля іх выдання арыгіна-лы будуць набыты Міністэрствам культуры БССР для экспаніраван-ня на выстаўках і ў музеях.

Плакаты на конкурс патрэбна накіраваць па адрасу: г.ор. Мінск, Ленінскі раён, вул. Га-гарына, 15, Дзяржаўнае выдавецтва БССР, «20 конкурс».

Абласныя тэрыторыі прыслалі — 28 чэрвеня 1962 г.

Для правядзення конкурсу за-вердана журой (старшыня і на-меснікі старшыні) праўдліва Са-за мастакоў БССР П. Нініфару.

Лепшыя плакаты, прэміраваныя журой конкурсу, будуць надрука-ваны Дзяржаўным выдавецтвам БССР. Пасля іх выдання арыгіна-лы будуць набыты Міністэрствам культуры БССР для экспаніраван-ня на выстаўках і ў музеях.

Плакаты на конкурс патрэбна накіраваць па адрасу: г.ор. Мінск, Ленінскі раён, вул. Га-гарына, 15, Дзяржаўнае выдавецтва БССР, «20 конкурс».

Абласныя тэрыторыі прыслалі — 28 чэрвеня 1962 г.

Для правядзення конкурсу за-вердана журой (старшыня і на-меснікі старшыні) праўдліва Са-за мастакоў БССР П. Нініфару.

Лепшыя плакаты, прэміраваныя журой конкурсу, будуць надрука-ваны Дзяржаўным выдавецтвам БССР. Пасля іх выдання арыгіна-лы будуць набыты Міністэрствам культуры БССР для экспаніраван-ня на выстаўках і ў музеях.

Плакаты на конкурс патрэбна накіраваць па адрасу: г.ор. Мінск, Ленінскі раён, вул. Га-гарына, 15, Дзяржаўнае выдавецтва БССР, «20 конкурс».

Абласныя тэрыторыі прыслалі — 28 чэрвеня 1962 г.

Для правядзення конкурсу за-вердана журой (старшыня і на-меснікі старшыні) праўдліва Са-за мастакоў БССР П. Нініфару.

Фрагмент з музычна-сцэнаграфічнай кампазіцыі «Кейтэй, мал Асцыя». Фота У. КРУКА.

В. Віксеня і заслужаны ар-тыст ГССР С. Гагарава.

Гледачы горача сустра-жарскую танцавальную сюіту «У рыбакоў» і тавец асцыі-скай канію.

Цёпла была прынята Украі-нская народная песня «Месіц на небе» ў выкананні салістаў ан-самбля Х. Санакоева і А. Хета-гурава.

У другім аддзяленні канцэ-рта выканаліся музычна-сцэна-графічная кампазіцыя «Кейтэй».

В. Віксеня і заслужаны ар-тыст ГССР С. Гагарава.

Гледачы горача сустра-жарскую танцавальную сюіту «У рыбакоў» і тавец асцыі-скай канію.

Цёпла была прынята Украі-нская народная песня «Месіц на небе» ў выкананні салістаў ан-самбля Х. Санакоева і А. Хета-гурава.

У другім аддзяленні канцэ-рта выканаліся музычна-сцэна-графічная кампазіцыя «Кейтэй».

В. Віксеня і заслужаны ар-тыст ГССР С. Гагарава.

Гледачы горача сустра-жарскую танцавальную сюіту «У рыбакоў» і тавец асцыі-скай канію.

Цёпла была прынята Украі-нская народная песня «Месіц на небе» ў выкананні салістаў ан-самбля Х. Санакоева і А. Хета-гурава.

У другім аддзяленні канцэ-рта выканаліся музычна-сцэна-графічная кампазіцыя «Кейтэй».

В. Віксеня і заслужаны ар-тыст ГССР С. Гагарава.

Гледачы горача сустра-жарскую танцавальную сюіту «У рыбакоў» і тавец асцыі-скай канію.

Цёпла была прынята Украі-нская народная песня «Месіц на небе» ў выкананні салістаў ан-самбля Х. Санакоева і А. Хета-гурава.

У другім аддзяленні канцэ-рта выканаліся музычна-сцэна-графічная кампазіцыя «Кейтэй».

В. Віксеня і заслужаны ар-тыст ГССР С. Гагарава.

Гледачы горача сустра-жарскую танцавальную сюіту «У рыбакоў» і тавец асцыі-скай канію.

Цёпла была прынята Украі-нская народная песня «Месіц на небе» ў выкананні салістаў ан-самбля Х. Санакоева і А. Хета-гурава.

У другім аддзяленні канцэ-рта выканаліся музычна-сцэна-графічная кампазіцыя «Кейтэй».

В. Віксеня і заслужаны ар-тыст ГССР С. Гагарава.

Гледачы горача сустра-жарскую танцавальную сюіту «У рыбакоў» і тавец асцыі-скай канію.

Цёпла была прынята Украі-нская народная песня «Месіц на небе» ў выкананні салістаў ан-самбля Х. Санакоева і А. Хета-гурава.

У другім аддзяленні канцэ-рта выканаліся музычна-сцэна-графічная кампазіцыя «Кейтэй».

В. Віксеня і заслужаны ар-тыст ГССР С. Гагарава.

Гледачы горача сустра-жарскую танцавальную сюіту «У рыбакоў» і тавец асцыі-скай канію.

Цёпла была прынята Украі-нская народная песня «Месіц на небе» ў выкананні салістаў ан-самбля Х. Санакоева і А. Хета-гурава.

У другім аддзяленні канцэ-рта выканаліся музычна-сцэна-графічная кампазіцыя «Кейтэй».

В. Віксеня і заслужаны ар-тыст ГССР С. Гагарава.

Гледачы горача сустра-жарскую танцавальную сюіту «У рыбакоў» і тавец асцыі-скай канію.

Цёпла была прынята Украі-нская народная песня «Месіц на небе» ў выкананні салістаў ан-самбля Х. Санакоева і А. Хета-гурава.

У другім аддзяленні канцэ-рта выканаліся музычна-сцэна-графічная кампазіцыя «Кейтэй».

В. Віксеня і заслужаны ар-тыст ГССР С. Гагарава.

Гледачы горача сустра-жарскую танцавальную сюіту «У рыбакоў» і тавец асцыі-скай канію.

Цёпла была прынята Украі-нская народная песня «Месіц на небе» ў выкананні салістаў ан-самбля Х. Санакоева і А. Хета-гурава.

У другім аддзяленні канцэ-рта выканаліся музычна-сцэна-графічная кампазіцыя «Кейтэй».

В. Віксеня і заслужаны ар-тыст ГССР С. Гагарава.

Гледачы горача сустра-жарскую танцавальную сюіту «У рыбакоў» і тавец асцыі-скай канію.

Цёпла была прынята Украі-нская народная песня «Месіц на небе» ў выкананні салістаў ан-самбля Х. Санакоева і А. Хета-гурава.

У другім аддзяленні канцэ-рта выканаліся музычна-сцэна-графічная кампазіцыя «Кейтэй».

В. Віксеня і заслужаны ар-тыст ГССР С. Гагарава.

Гледачы горача сустра-жарскую танцавальную сюіту «У рыбакоў» і тавец асцыі-скай канію.

Цёпла была прынята Украі-нская народная песня «Месіц на небе» ў выкананні салістаў ан-самбля Х. Санакоева і А. Хета-гурава.

У другім аддзяленні канцэ-рта выканаліся музычна-сцэна-графічная кампазіцыя «Кейтэй».

В. Віксеня і заслужаны ар-тыст ГССР С. Гагарава.

Гледачы горача сустра-жарскую танцавальную сюіту «У рыбакоў» і тавец асцыі-скай канію.

Цёпла была прынята Украі-нская народная песня «Месіц на небе» ў выкананні салістаў ан-самбля Х. Санакоева і А. Хета-гурава.

У другім аддзяленні канцэ-рта выканаліся музычна-сцэна-графічная кампазіцыя «Кейтэй».

В. Віксеня і заслужаны ар-тыст ГССР С. Гагарава.

Гледачы горача сустра-жарскую танцавальную сюіту «У рыбакоў» і тавец асцыі-скай канію.

Цёпла была прынята Украі-нская народная песня «Месіц на небе» ў выкананні салістаў ан-самбля Х. Санакоева і А. Хета-гурава.

У другім аддзяленні канцэ-рта выканаліся музычна-сцэна-графічная кампазіцыя «Кейтэй».

В. Віксеня і заслужаны ар-тыст ГССР С. Гагарава.

Гледачы горача сустра-жарскую танцавальную сюіту «У рыбакоў» і тавец асцыі-скай канію.

Цёпла была прынята Украі-нская народная песня «Месіц на небе» ў выкананні салістаў ан-самбля Х. Санакоева і А. Хета-гурава.

У другім аддзяленні канцэ-рта выканаліся музычна-сцэна-графічная кампазіцыя «Кейтэй».

В. Віксеня і заслужаны ар-тыст ГССР С. Гагарава.

Гледачы горача сустра-жарскую танцавальную сюіту «У рыбакоў» і тавец асцыі-скай канію.

Цёпла была прынята Украі-нская народная песня «Месіц на небе» ў выкананні салістаў ан-самбля Х. Санакоева і А. Хета-гурава.

У другім аддзяленні канцэ-рта выканаліся музычна-сцэна-графічная кампазіцыя «Кейтэй».

В. Віксеня і заслужаны ар-тыст ГССР С. Гагарава.

Гледачы горача сустра-жарскую танцавальную сюіту «У рыбакоў» і тавец асцыі-скай канію.

Цёпла была прынята Украі-нская народная песня «Месіц на небе» ў выкананні салістаў ан-самбля Х. Санакоева і А. Хета-гурава.

У другім аддзяленні канцэ-рта выканаліся музычна-сцэна-графічная кампазіцыя «Кейтэй».

В. Віксеня і заслужаны ар-тыст ГССР С. Гагарава.

Гледачы горача сустра-жарскую танцавальную сюіту «У рыбакоў» і тавец асцыі-скай канію.

Цёпла была прынята Украі-нская народная песня «Месіц на небе» ў выкананні салістаў ан-самбля Х. Санакоева і А. Хета-гурава.

У другім аддзяленні канцэ-рта выканаліся музычна-сцэна-графічная кампазіцыя «Кейтэй».

В. Віксеня і заслужаны ар-тыст ГССР С. Гагарава.

Гледачы горача сустра-жарскую танцавальную сюіту «У рыбакоў» і тавец асцыі-скай канію.

Цёпла была прынята Украі-нская народная песня «Месіц на небе» ў выкананні салістаў ан-самбля Х. Санакоева і А. Хета-гурава.

У другім аддзяленні канцэ-рта выканаліся музычна-сцэна-графічная кампазіцыя «Кейтэй».

В. Віксеня і заслужаны ар-тыст ГССР С. Гагарава.

Гледачы горача сустра-жарскую танцавальную сюіту «У рыбакоў» і тавец асцыі-скай канію.

Цёпла была прынята Украі-нская народная песня «Месіц на небе» ў выкананні салістаў ан-самбля Х. Санакоева і А. Хета-гурава.

У другім аддзяленні канцэ-рта выканаліся музычна-сцэна-графічная кампазіцыя «Кейтэй».

В. Віксеня і заслужаны ар-тыст ГССР С. Гагарава.

Гледачы горача сустра-жарскую танцавальную сюіту «У рыбакоў» і тавец асцыі-скай канію.

Цёпла была прынята Украі-нская народная песня «Месіц на небе» ў выкананні салістаў ан-самбля Х. Санакоева і А. Хета-гурава.

У другім аддзяленні канцэ-рта выканаліся музычна-сцэна-графічная кампазіцыя «Кейтэй».

В. Віксеня і заслужаны ар-тыст ГССР С. Гагарава.

Гледачы горача сустра-жарскую танцавальную сюіту «У рыбакоў» і тавец асцыі-скай канію.

Цёпла была прынята Украі-нская народная песня «Месіц на небе» ў выкананні салістаў ан-самбля Х. Санакоева і А. Хета-гурава.

У другім аддзяленні канцэ-рта выканаліся музычна-сцэна-графічная кампазіцыя «Кейтэй».

В. Віксеня і заслужаны ар-тыст ГССР С. Гагарава.

Гледачы горача сустра-жарскую танцавальную сюіту «У рыбакоў» і тавец асцыі-скай канію.

Цёпла была прынята Украі-нская народная песня «Месіц на небе» ў выкананні салістаў ан-самбля Х. Санакоева і А. Хета-гурава.

У другім аддзяленні канцэ-рта выканаліся музычна-сцэна-графічная кампазіцыя «Кейтэй».

В. Віксеня і заслужаны ар-тыст ГССР С. Гагарава.

Гледачы горача сустра-жарскую танцавальную сюіту «У рыбакоў» і тавец асцыі-скай канію.

Цёпла была прынята Украі-нская народная песня «Месіц на небе» ў выкананні салістаў ан-самбля Х. Санакоева і А. Хета-гурава.

У другім аддзяленні канцэ-рта выканаліся музычна-сцэна-графічная кампазіцыя «Кейтэй».

В. Віксеня і заслужаны ар-тыст ГССР С. Гагарава.

Гледачы горача сустра-жарскую танцавальную сюіту «У рыбакоў» і тавец асцыі-скай канію.

Цёпла была прынята Украі-нская народная песня «Месіц на небе» ў выкананні салістаў ан-самбля Х. Санакоева і А. Хета-гурава.

У другім аддзяленні канцэ-рта выканаліся музычна-сцэна-графічная кампазіцыя «Кейтэй».

В. Віксеня і заслужаны ар-тыст ГССР С. Гагарава.

Гледачы горача сустра-жарскую танцавальную сюіту «У рыбакоў» і тавец асцыі-скай канію.

Цёпла была прынята Украі-нская народная песня «Месіц на небе» ў выкананні салістаў ан-самбля Х. Санакоева і А. Хета-гурава.

У другім аддзяленні канцэ-рта выканаліся музычна-сцэна-графічная кампазіцыя «Кейтэй».

В. Віксеня і заслужаны ар-тыст ГССР С. Гагарава.

Гледачы горача сустра-жарскую танцавальную сюіту «У рыбакоў» і тавец асцыі-скай канію.

Цёпла была прынята Украі-нская народная песня «Месіц на небе» ў выкананні салістаў ан-самбля Х. Санакоева і А. Хета-гурава.

У другім аддзяленні канцэ-рта выканаліся музычна-сцэна-графічная кампазіцыя «Кейтэй».

В. Віксеня і заслужаны ар-тыст ГССР С. Гагарава.

Гледачы горача сустра-жарскую танцавальную сюіту «У рыбакоў» і тавец асцыі-скай канію.

Цёпла была прынята Украі-нская народная песня «Месіц на небе» ў выкананні салістаў ан-самбля Х. Санакоева і А. Хета-гурава.

У другім аддзяленні канцэ-рта выканаліся музычна-сцэна-графі